

**T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI**

**2025 YILI
HAKKÂRİ İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ
FAALİYET RAPORU**

Aralık 2025

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	2
TABLolar	3
ŞEKİLLER	4
İL MÜDÜRÜ SUNUŞU	5
I) GENEL BİLGİLER	6
A. MİSYON VE VİZYON	1
B. YETKİ, GÖREV VE SORUMLULUKLAR	2
C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER	6
1. İlin Genel Tarımsal Görünümü	6
2. Teşkilat Yapısı	7
3. Fiziksel Yapı	8
4. Teknoloji ve Bilişim Altyapısı	9
5. İnsan Kaynakları	10
6. Yönetim ve İç Kontrol Sistemi	11
II) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER	12
A. SUNULAN HİZMETLER	13
1. Gıda ve Yem Şube Müdürlüğü	14
2. Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlüğü	14
3. Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğü	18
4. Tarımsal Altyapı ve Arazi Değerlendirme Şube Müdürlüğü	21
5. Kırsal Kalkınma ve Örgütlenme Şube Müdürlüğü	23
6. Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şube Müdürlüğü	24
7. Çayır, Mera ve Yem Bitkileri Şube Müdürlüğü	27
8. İdari ve Mali İşler Şube Müdürlüğü	28
9. Diğer birimler	28
B. MALİ BİLGİLER	29
1. Bütçe Uygulama Sonuçları	29
2. Mali Denetim Sonuçları	33
III) KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ	34
IV) ÖNERİ VE TEDBİRLER	38
V) EK TABLOLAR	40

TABLÖLAR

Tablo 1: Bina Varlığı	9
Tablo 2: Araç Durumu	8
Tablo 3: Teknolojik Kaynaklar (adet)	9
Tablo 4: Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Dağılımı	10
Tablo 5: Hakkâri Gıda Üretim, Gıda Satış, Toplu Tüketim ve Yem İşletme Sayıları	14
Tablo 6: Konularına Göre Denetim Sayıları	14
Tablo 7: Tütöl ve Alkol işlem dağılımı	15
Tablo 8: Hakkâri İli Tarla Bitkileri Verileri	15
Tablo 9: Hakkâri İli Meyve Üretim Verileri.....	15
Tablo 10: Hakkâri İli Sebze Üretim Verileri	15
Tablo 11: Bitkisel Üretime Yönelik Destekleme Dağılımı	16
Tablo 12: Organik Bitkisel Üretim Verileri	17
Tablo 13: Organik Arıcılık Verileri	17
Tablo 14: Hakkâri İli 2025 Yılı Tarım ve Orman Müdürlüğü Yatırımları	17
Tablo 15: Tohumculuk Çalışmaları Dağılımı.....	18
Tablo 16: Hakkâri İli Hayvan Varlığı	19
Tablo 17: Hakkâri İli Hayvancılık İşletmelerin Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı	19
Tablo 18: Hayvancılık Desteklemeleri	20
Tablo 19: 2025 Yılı Hakkâri Aşılama Sayıları	20
Tablo 20: UKİP (Ulusal Kalıntı İzleme Programı) Çalışmaları.....	21
Tablo 21: Su ürünleri Tesisleri ve Kapasiteleri.....	21
Tablo 22: 2025 Yılı KKYDP(Altyapı) Kapsamında Hibe Sözleşmesi İmzalanan Projelerin Dağılımı	24
Tablo 23: Hakkâri İli Tarımsal Örgütlerin Dağılımı	25
Tablo 24: TARSİM Kapsamında Yapılan Tarım Sigortaları	26
Tablo 25: TARSİM Kapsamında Yapılan Ödemeler	26
Tablo 26: Cimer Aracılığı İle Yapılan Başvuru Sayıları	28
Tablo 27: Hakkâri İli Mera Tespit, Tahdit, Tahsis Çalışmaları.....	28
Tablo 28: Hakkâri İli 2025 Yılı Tarım ve Orman Müdürlüğü Bütçe Giderleri Tablosu.....	31
Tablo 29: Hakkâri İli 2025 Yılı Tarım ve Orman Müdürlüğü Kurumsal Yatırım Değerlendirmesi (TL).....	30
Tablo 30: Hakkâri İli 2025 Yılı Tarım ve Orman Müdürlüğü 2025 Yılı Yatırımları (TL).....	31
Tablo 31: Bina Varlığı İlçelere Göre Dağılım	41
Tablo 32: Araç Durumu İlçelere Göre Dağılım.....	42

Tablo 33: Teknolojik Kaynakların İlçelere Göre Dağılımı (adet).....	43
Tablo 34: Personelin Hizmet Sınıflarına Göre İlçelere Dağılımı.....	44

ŞEKİLLER

Şekil 1: Hakkâri İli Siyasi Haritası	6
--	---

İL MÜDÜRÜ SUNUŞU

Tarım sektörü insanın temel ihtiyacı olan gıdanın ana kaynağıdır. Bu sektörde her zaman temel hedef doğal dengeyi koruyarak, toprak ve suyu merkeze alan, üretimde yeterli, sağlıklı, güvenilir ve besleyici gıda arzını sürdürülebilir kılmak olacaktır.

Dünyada enerji ve gıda küresel politikalara etkisi büyük olan iki ana unsurdur. Gıdanın kaynağı tarım politikalarının geniş bir etki alanına sahip olması nedeniyle, ülkelerin siyasal, ekonomik ve sosyal politikalarının en önemli unsuru konumundadır.

Hakkâri ili 389.848,03 dekar tarım alanı, 2.533.547,44 dekar Mera alanı, 829.464,98 dekar Orman alanı ve 3.304.645,58 dekar diğer alanlarla birlikte toplamda 7.095.000,00 dekar alana sahiptir.

İlimizde ayrıca 41.353 adet büyük baş, 867.319 adet küçükbaş, 163.410 adet arı kovan ve 529 ton/yıl kapasiteli olan toplam 4 adet alabalık tesis varlığı ile geçmişten bugüne tarım ve hayvancılık ilimiz için katma değere dönüştürülmeye açık bir potansiyele sahiptir.

İlimizin %88'lik dağlık ve engebeli arazi yapısı, sert karasal iklim etkisi, tarım arazileri az olması, çayır ve mera alanlarının geniş olması nedeni ile hayvancılık kırsal nüfus için temel geçim kaynağı olmuştur. İlimizde tarım ve hayvancılık sadece tarım teşkilatının veya tarım sektörü bileşenlerinin ilgi alanında olmayıp günlük yaşamın, ulaşımın, iş gücünün, sanayinin, eğitimin, yerel yönetimin, sivil toplum kuruluşlarının, finans ve ekonominin faaliyetlerinde bütünleştikleri, analiz etmek zorunda oldukları bir sektördür. Bu bütünleşmede doğal kaynak ve insan kaynağı başta olmak üzere sahip olunan tüm potansiyelleri kullanabilmek için çalışmaktayız.

Çalışmalarımız Türkiye Yüzyılı yaklaşımındaki "Geleceğimiz Ortak" yaklaşımı ile il, bölge ve ülke tarım ve hayvancılığına katkı sunmak adına bitkisel üretimdeki çiftçimizle, hayvansal üretimdeki yetiştiricimizle, üretimde sanayicimizle katma değer yaratma heyecanındayız. Üniversitelerimizle bilimsel tabanlı yaklaşımla, yerel yönetim, kurum ve kuruluşlar ile iş birliğinde hareket ederek hedeflerimiz için çalışıyoruz.

Bu kapsamda günümüzün ve geleceğin zorluklarına; Üretim Planlaması, su merkezli planlama gibi yaklaşımlar ile sahip olduğumuz üretim gücüyle birlikte sürdürülebilirlik, verimlilik, kalite, kayıtlılık ve sektöre yatırımı artırarak ülke tarımına katkı vermeyi sürdüreceğiz.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN liderliğinde Sayın Bakanımız İbrahim YUMAKLI ve Sayın Valimiz Ali ÇELİK' in destekleriyle; planlı, dirençli ve gelişime açık bir tarım sektörü oluştururken, kırsal alanların yaşam kalitesini ve refah seviyesini artırmaya devam edeceğiz.

Müdürlüğümüzün faaliyetlerini gelecek dönemde de aynı titizlik ve gayretle sürdüreceğiz. Bu minvalde İlimize ait düzenlenmiş olan 2025 Yılı İdare Faaliyet Raporu'nu değerli kamuoyunun bilgisine sunar, emeği geçen tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Mehmet Asım ŞEN
Hakkâri İl Tarım ve Orman Müdürü

I) GENEL BİLGİLER

A. MİSYON VE VİZYON

Tarım ve Orman Bakanlığı 2024-2028 Plan döneminde;

Misyonumuz:

“Tarım, orman ve su kaynakları ile doğal ekosistemleri koruyarak verimli ve sürdürülebilir tarımsal üretimi, yeterli ve güvenilir gıdaya erişimi ve kırsal kalkınmayı sağlamak amacıyla politikalar belirlemek ve uygulamak”

Vizyonumuz:

“Türkiye Yüzyılında; tarım, orman ve su kaynaklarında sürdürülebilir ve güvenli bir gelecek”

Temel Değerlerimiz:

- Bilimsellik
- Erişilebilirlik
- Kayıtlılık, saydamlık, hesap verebilirlik ve güvenilirlik
- Sürdürülebilirlik
- Verimlilik ve kalite
- Hizmet ve paydaş odaklılık
- Ulusal stratejilere uyumluluk
- İşbirliğine açıklık ve katılımcılık
- Yetkinlik
- Tarımsal üretimi artırmak için sektöre yatırım olarak belirlenmiştir.

B. YETKİ, GÖREV VE SORUMLULUKLAR

İl Müdürlüğümüz Bakanlığımızın Taşra Teşkilatının Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönergesi kapsamında İl Müdürlüğümüzde;

- Gıda ve Yem Şube Müdürlüğü
- Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlüğü
- Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğü
- Tarımsal Altyapı ve Arazi Değerlendirme Şube Müdürlüğü
- Çayır, Mera ve Yem Bitkileri Şube Müdürlüğü
- Kırsal Kalkınma ve Örgütlenme Şube Müdürlüğü
- Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şube Müdürlüğü
- İdari ve Mali İşler Şube Müdürlüğü

8 şube müdürlüğü ve 4 ilçe teşkilatı tarafından ile görev ve sorumluluk alanlarına binaen iş ve işlemler yürütülmektedir.

İl Müdürlüğümüzün görev tanımı,

- a) İlin tarımsal envanterini çıkarmak ve ilin tarımsal üretim potansiyelini mevcut teknolojiye göre belirlemek,
- b) Her türlü il yayım programlarını hazırlamak ve yayınların kendi elemanlarına, tüketicilere ve çiftçilere ulaştırılmasını sağlamak,
- c) Çevreye duyarlı doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilirlikle ilgili yeni teknolojileri ve bilgileri çiftçilere ulaştırabilmek, ilin tarımsal yayım programını hazırlamak programın gerçekleştirilmesi için üretici, üretici örgütleri, üniversite, özel sektör ile iş birliği yapmak,
- ç) Araştırma kuruluşları ile doğrudan merkeze bağlı olan benzeri kuruluşlarla iş birliği halinde uygulamaya dönük deneme ve demonstrasyonları programlamak ve yürütmek,
- d) İlde çiftçilerin karşılaştığı problemleri araştırma enstitülerine iletmek, çözümlerin çiftçilere iletilmesini sağlamak, ilde görev yapan personelin hizmet içi eğitimlerini koordine etmek,
- e) Tarım ürünlerinin işlenip değerlendirilmesine, pazarlamasına ve bunun için gerekli tesislerin kurdurulmasına yardımcı olacak çalışmaları yapmak, bu konuda üreticileri ve müteşebbisleri yönlendirmek,
- f) İlin tarım ürünlerinin ekiliş, verim ve üretimlerini tahmin çalışmaları yapmak, tarımla ilgili her türlü istatistik bilgilerinin zamanında toplanmasını sağlamak,
- g) Hayvan ve bitki sağlığı ile gıda ve yem konusunda il düzeyinde risk kriterleri ve yönetim esaslarını belirleyerek değerlendirme yapmak ve gerekli iletişimi sağlamak,
- ğ) İldeki hayvanların refahının sağlanması ile salgın ve paraziter hastalıklardan korunmasını sağlamak, bulaşıcı hastalıkların yurt çapında yayılmasını önlemek amacıyla il çapında plan, program ve projeler hazırlamak uygulanmasını sağlamak gerekse Bakanlık tarafından belirlenen program ve projeleri ilde uygulamak, izlemek ve denetlemek,
- h) İl dâhilinde çözümlenemeyen hastalık, teşhis ve tedavi problemlerini ilgili araştırma merkezlerine ve Bakanlığa intikal ettirmek, araştırma ve teşhis sonuçlarına göre gerekli tedbirleri almak,
- i) Suni tohumlama hizmetlerini yürütmek ve soy kütüğü sisteminin yurt çapında yaygınlaştırılması için il bazında gerekli çalışmaları yapmak,
- i) Bakanlığa bağlı hayvan sağlığı ile ilgili hastane, klinik gibi merkezleri yönetmek; özel sektörce kurulacak bu çeşit tesislere Bakanlıkça belirlenecek esaslara göre izin vermek ve

kurulmuş olanları denetlemek,

j) Hayvan sağlığı ile ilgili madde ve malzemelerin üretim, satış, ihracat, ithalat, taşıma ve muhafazası ile ilgili kayıtları tutmak, Bakanlıkça belirlenmiş esaslarla ve yetkiyle sınırlı olarak faaliyetleri ile ilgili izin vermek, izlemek, kontrol etmek ve denetlemek,

k) Özel sektörde kurulacak suni tohumlama istasyonları ve damızlık yetiştirme işletmelerine Bakanlıkça belirlenecek esaslara göre izin vermek ve denetlemek,

l) İl dahilinde uygulanan entegre ve münferit tarım ve kırsal kalkınma projelerinin gerektirdiği hizmetleri yapmak, yeni yapılacak projelerin gerektirdiği ön etüt ve envanter çalışmalarını yürütmek,

m) Projeye dayalı olarak kurulacak işletmelere ait kredi taleplerini inceleyerek uygun olanların gerekli proje ve çiftlik geliştirme projelerini hazırlamak,

n) İl dâhilindeki bitki ve hayvan sağlığı ile ilgili iç ve dış karantina hizmetlerini mevzuatı doğrultusunda yürütmek, resmi ve özel mezbaha ve kombinaları sağlık yönünden denetlemek, ildeki damızlık boğa, koç, teke ve aygırların sağlık kontrollerini yapmak, uygun olmayanları enemek,

o) İl dâhilinde bitkilere zarar veren zararlı hastalık ve organizmaların tespitini yapmak ve koruma programlarını hazırlamak, onaylanmış programların uygulanmasını sağlamak,

ö) İl dâhilinde faaliyette bulunan bitki koruma ürünleri, zirai mücadele alet-makineleri, tohum ve gübre bayileri ile ilaçlama yapan özel ve tüzel kişilerin kontrolünü yapmak, gıda ve yem stokları, gıda ve yem konularını ilgilendiren etüt ve envanterleri hazırlamak, ruhsatlı yem fabrikalarını asgari teknik ve sağlık şartları bakımından denetlemek, gıda ve yem sanayileri ürünlerinin belirlenmiş esaslara uygunluğunu denetlemek, ihracat ve ithalatında Bakanlık ile ilgili işlemlerinin il düzeyindekilerini yürütmek,

p) Bitki, hayvan, gıda ve yem güvenliğini gözeterek tüketiciyi ve halk sağlığını koruma amacıyla il düzeyinde tedbirler almak, Bakanlıkça belirlenen tedbirlerin ilde uygulanmasını sağlamak, izlemek, değerlendirmek, konusunda faaliyet gösteren laboratuvarları mevzuatı çerçevesinde belgelendirilmek, kaydını almak, izlemek, yetkili oldukları hususlarda denetlemek,

r) Su ürünleri kaynaklarının sürdürülebilirlik temelinde işletilmesi ve geliştirilmesini sağlamak. Buna yönelik koruma önlemlerini gerçekleştirmek. Avcılık ve yetiştiriciliğe, su ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanmasına, balıkçı barınakları ile balıkçılık ve su ürünleri altyapılarının geliştirilmesi ve işletilmesine ilişkin mevzuat düzenlemelerini uygulamak; bu kapsamda izleme, kontrol ve denetim faaliyetlerini yürütmek ve gerekli cezai müeyyideleri uygulamak. Su ürünlerine ilişkin her türlü bilgi ve belgeyi toplamak, bu bilgilere yönelik kayıt sistemlerini geliştirmek; su ürünleri konusunda inceleme ve değerlendirmeler yapmak.

Ayrıca, her türlü teşvik ve koruma tedbirlerinin alınmasını sağlamak, üretim alanlarının kiralınması ve işletilmesini yürütmek, bu alanlarda verimliliğin artırılmasına yönelik çalışmalar yapmak; su kaynaklarının kirletilmesini önleyici ve su ürünlerini zararlardan koruyucu tedbirleri almak ve aldırarak. Balıkçılık ve su ürünleri ile ilgili ihracat ve ithalat işlemlerini yürürlükteki mevzuat çerçevesinde yürütmek,

s) Mera tespit tahdit, ıslah ve tahsis ile mera dışına çıkarılma ve bu gibi yerler ile ilin içerisinde bulunduğu tarım havzasına dair faaliyetlerde mevzuatı doğrultusunda işlemler yürütmek, tarım arazisinde ekili, dikili alanlarının ve bunların ürünlerinin taşınır ve taşınmaz çiftçi mallarının korunmasını ve tabii afetlerden zarar gören çiftçilere özel mevzuatına göre yardım yapılmasını sağlamak için ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak ve çalışmalara yardımcı olmak,

- ş) Projeler çerçevesinde köylerde istihdam imkânlarını artırmak amacıyla el sanatlarının geliştirilmesini, yayılmasını ve tanıtılmasını sağlayıcı ve mamullerinin pazarlanmasını kolaylaştırıcı tedbirler almak,
- t) Çiftçilerin kooperatif veya birlik şeklinde teşkilatlanmasını ve kooperatifçiliği teşvik etmek. Bu amaçla etüt ve projeler hazırlamak. Kooperatiflerin ve birliklerin kurulması için teknik ve yetkisi dâhilinde mali yardımda bulunmak ve denetlemek.
- u) Örnek çiftçi yetiştirmek gayesi ile çiftçi kadınlar ile çiftçi çocukları ve gençleri için eğitim programları ve projeleri uygulamak.
- ü) Gıda, gıda katkı maddeleri ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemeler konusunda faaliyette bulunan yerlerin gerekli kayıtları yapmak, izinleri vermek, üretim işleme ve satış yerlerini mevzuatı çerçevesinde denetlemek. Bu malzemelerin ihracat ve ithalatında Bakanlık ile ilgili işlemlerinin il düzeyindekilerini yürütmek.
- v) Tohumluk üretimlerinin beyanname kabulü, tarla kontrollerini yapmak ve numune alarak ilgili kuruluşlarına göndermek,
- y) Tohumluk piyasasında yetkilendirme ile ilgili faaliyetleri yürütmek,
- y) Tohumluk üretici ve bayilerinin kontrolünü yapmak,
- z) Tohumluk, süs bitkileri, doğal çiçek soğanları ve kesme çiçek ile ilgili ithalat ve ihracat işlemlerini yürütmek,
- aa) Bakanlıkça yürütülen iç ve dış kaynaklı entegre ve münferit bitkisel üretim, hayvancılık ve su ürünleri üretim, değerlendirme, pazarlama ve kırsal kalkınma projelerinin il ile ilgili kısımları uygulamak, uygulatmak, hibelerin zamanında ve amacına uygun olarak kullanılmasını takip ve kontrol etmek.
- bb) Küresel iklim değişiklikleri, tarımsal çevre, kuraklık, çölleşme ile ilgili çalışmalar il düzeyinde olanları yürütmek, diğer afetler ve tarım sigortası ile ilgili olarak 14/6/2005 tarihli ve 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu çerçevesindeki uygulamaların yaygınlaştırılmasına yönelik eğitim, yayım ve tanıtım ve mevzuatla verilen diğer çalışmaları yapmak,
- cc) Hayvan ıslahı faaliyetlerini ve bu faaliyetlerin veri tabanı çalışmalarını yürütmek, Bakanlıkça düzenlenen suni tohumlama kurslarına ilişkin koordinasyonu sağlamak, suni tohumlama yapma izni vermek, sperma ve embriyo üretim merkezleri ve laboratuvarlarının kontrol ve denetimlerini yapmak,
- çç) Büyükbaş ve küçükbaş damızlık yetiştiriciliği yapılan işletmelerin teknik yönden kontrolünü yapmak,
- dd) Hayvancılık projeleriyle ilgili personel eğitimi ve bütçe ihtiyaçlarını tespit etmek ve ilin hayvancılık konusunda üretim potansiyelini belirlemek, mevzuatı doğrultusunda projeler yapmak, yürütmek, İlde hayvansal üretimin insan sağlığı ve ekolojik dengeyi koruyucu yöntemlerle yapılmasına ilişkin çalışmalar yapıp bunları denetlemek.
- ee) Projeye dayalı olarak kurulmak istenen hayvancılık işletmelerine ilişkin teknik yardım taleplerini değerlendirmek,
- ff) İl dâhilinde faaliyette bulunan her türlü gübre ve toprak düzenleyicilerin üretim yerleri, gübre bayileri ile bu bayilerin depolarını ve buralardaki piyasaya arz edilmiş ürünleri belirlenmiş esaslara göre uygunluğunu denetlemek,
- gg) Bakanlığın il müdürlüklerine yetki devri yaptığı gübreler için ithalat uygunluk belgelerini düzenlemek,
- hh) İlde ilk defa faaliyete geçen gübre fabrikaları ile gübre üretim yerleri için lisans başvurularında, bu fabrika ve üretim yerlerinin mevzuata uygunluğunu denetlemek, uygunluk raporunu Bakanlığa göndermek,
- ıı) İlde bitkisel, hayvansal ve su ürünleri üretimi ile ilgili bilgi sistemlerinin kurulması ve kullanılmasını sağlamak,
- ii) Kayıt sistemleri veri girişleri ve kayıt sistemlerine dayalı destekleme uygulamalarını yapmak,
- jj) Tarımsal üretimi arttırmak, geliştirmek, kolaylaştırmak, kalitesini arttırmak ve maliyeti

düşürmekle ilgili iş ve işlemleri usulünce yürütmek, çiftlik muhasebe veri ağının il ile ilgili kısımlarını mevzuatı çerçevesinde gerçekleştirmek,

kk) Üreticilerce toprak analiz sonuçlarına dayalı gübre kullanımını sağlamak için eğitim çalışmaları yapmak,

ll) İlde bulunan toprak-bitki –sulama suyu analiz laboratuvarlarının yetkilendirilmesi ve faaliyetleri ile ilgili olarak Bakanlıkça istenen hususları yerine getirmek.

mm) Alternatif üretim tekniklerine yönelik üretici, üretici örgütleri, müteşebbis ve tüketicilere eğitim ve yayım hizmetlerinde bulunmak, denetim faaliyetlerini yürütmek, alternatif tarımsal üretim tekniklerine yönelik Bakanlıkça verilecek görevleri yapmak.

nn) Sulamaya açılan alanlarda tarım tekniklerini çiftçilere öğretmek ve yaymak,

oo) İlin, tohum, fidan, fide, gübre, ilaç, aşı, serum, zirai alet ve makine, damızlık hayvan, yumurta, civciv, balık yavrusu ve yumurtası, ipek böceği tohumu, ana arı, kovan, sperma zirai kredi gibi girdi ihtiyaçlarını ilçelerden gelen bilgiler ışığında tespit etmek, bunların tedarik ve dağıtımını için T.C. Ziraat Bankası, Tarım Kredi Kooperatifleri, Tarım Satış Kooperatifleri, tarımsal amaçlı kooperatifler, döner sermaye, bütçe imkanları ve varsa fon gibi kaynaklardan yararlanmak üzere tedbirler almak,

öö) Tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerini düzenleyen, 8/9/2006 tarih ve 26283 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik kapsamındaki iş ve işlemleri yapmak, uygulamaları yaygınlaştırmak için eğitim, yayım ve tanıtım çalışmaları yapmak,

pp) İlde Kurulu bulunan döner sermaye işletmesi ile ilgili iş ve işlemleri mevzuatına uygun olarak yürütmek,

rr) Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile arazi edindirme, tarım arazilerinin parçalanmasını önlemek, arazi düzenlemesi ve toplulaştırması, sulama verimliliğini arttırmak için uygun sulama tekniklerinin kullanılması ve tesislerinin yapılması, toprak kaynaklarını korumak, tarla içi geliştirme hizmetlerini yürütmek, 3083 sayılı Kanun çerçevesinde ve Bakanlıkça verilen yetki ve görevler dahilinde gerekli faaliyetleri yapmak,

ss) İlde bulunan Bakanlık kuruluşları arasında merkezden istenen verilerin toplanarak merkez kuruluşlarına bildirilmesi ve Bakanlıkça verilen talimat çerçevesinde koordinasyonu sağlamak,

şş) Bakanlıkça önceden tespit edilen ilke ve esaslar çerçevesinde hazırlanan il yıllık yatırım ve bütçe tekliflerinin planlanmasını, uygulamasını ve değerlendirmesini yapmak,

tt) İlde, Bakanlığın orta ve uzun vadeli strateji politikaları çerçevesinde çalışmalarını yürütmek.

uu) Sivil savunma, afet, acil durum, seferberlik ve savaş hali ile koruyucu güvenlik hizmetlerini mevzuata uygun olarak sivil savunma uzmanları eliyle yürütmek.

üü) Kırsal alanda yaşayan kadınların tarımsal üretime katılımını ve istihdamını sağlamak, kadın örgütlerini ve girişimci kadınları desteklemek, kırsalda kadının konumunu iyileştirmek, fiziksel ve sosyal çevre ile olan ilişkilerini düzenlemek ve kapasitesini artırmak için gerekli çalışmalar yapmak, projeler hazırlamak, uygulamak, izlemek ve değerlendirmek.

vv) (Ek: 28.8.2015 tarihli ve 38 sayılı Olur) İlçe müdürlüklerinin kurulmadığı yerlerde bu Yönerge ile belirlenmiş görevlere ilişkin iş ve işlemleri yapmak,

yy) Mevzuatla verilen diğer görevler ile Bakanlık ve vali tarafından verilecek benzeri görevleri yapmak.

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

1. İlin Genel Tarımsal Görünümü

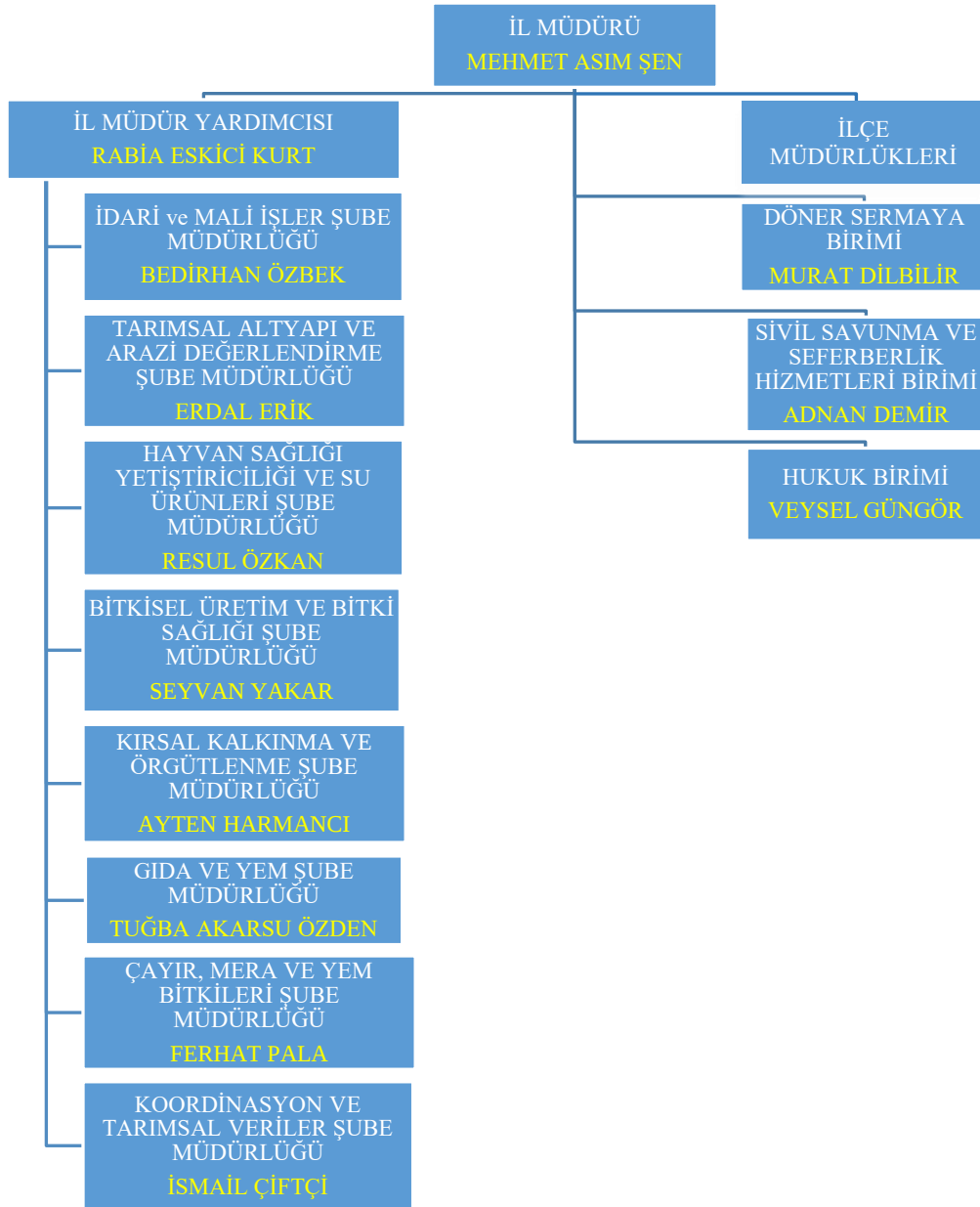
Şekil 1: Hakkâri İli Siyasi Haritası

Kaynak: http://cogrfyaharita.com/turkiye_mulki_idare_haritalari2.html

• Nüfus (TÜİK)	:	282.191 kişi
• Yüzölçümü	:	7.095.000,00 dekar
◦ Orman Alanı (TÜİK)	:	829.464,98 dekar
◦ Toplam Tarım Alanı (TÜİK)	:	389.848,03 dekar
◦ Çayır-Mera Alanı (TÜİK)	:	2.533.547,44 dekar
◦ Diğer (Yerleşim alanı vb)	:	3.304.645,58 dekar
◦ Sulamaya Açılan Alan(DSİ)	:	0,00 dekar
• Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (2024 TÜİK)	:	55.000.000.000,00 TL
• Tarımsal Hâsıla (2024 TÜİK)	:	3.560.000.000,00 TL
• İhracat (TÜİK) (Yıllık)	:	398.000,00 TL
• Tarımsal İhracat (TÜİK) (Yıllık)	:	1.829.000,00 TL

2. Teşkilat Yapısı

3. Fiziksel Yapı

İl Müdürlüğümüzün merkezde 1, ilçelerde 4 adet olmak üzere toplam 5 adet hizmet binası bulunmaktadır.

Tablo 1: Bina Varlığı

Kurum	Adet	m ²	Yapım Yılı	Mülkiyeti Kime Ait
Merkez	Hizmet Binası	3.490 (B +Z 3 Kat) 1 Bina	29.05.2027	Hazine
	-	-	-	-
İlçeler Toplam	Hizmet Binası	4 adet		
	Lojman	2 adet		

Kaynak: Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi-TKYS

* İlçelere göre dağılım Ek Tablolar (Tablo 31) içerisinde verilmektedir.

İl Müdürlüğümüzün merkezde 10 ilçelerde 13 adet olmak üzere toplam 23 adet hizmet aracı bulunmaktadır.

Tablo 2: Araç Durumu

	Hizmet Aracı Sayısı				
	Model Yılı	Tahsisli	Kiralama	Durumu	Toplam
Traktör	1991	1	-	Faal Değil	1
Pikap	1998	1	-	Faal	1
Binek	2001	1	-	Faal	1
Pikap	2011	1	-	Faal	1
Pikap	2012	3	-	Faal	3
Pikap	2015	1	-	Faal	1
Pikap	2017	1	-	Faal	1
Binek	2018	2	-	Faal	2
Pikap	2018	2	-	Faal	2
Pikap	2023	2	7	Faal	9
Makam Aracı	2025	-	1	Faal	1
Merkez Toplam		7	5	12 Faal	12
İlçeler Toplam		8	3	10 Faal 1 FD	11
Genel Toplam		15	8	22 Faal 1 FD	23

Kaynak: Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi-TKYS, İl Müdürlüğü Kayıtları vb.

* İlçelere göre dağılım Ek Tablolar (Tablo 32) içerisinde verilmektedir.

4. Teknoloji ve Bilişim Altyapısı

Bakanlığımızın hedef ve politikaları doğrultusunda iş modelleri ve yürütülen iş süreçlerine uygun olarak bilişim altyapısının kurulumu, bakımı, ikmali, geliştirilmesi ve güncellenmesi, internet sayfaları, elektronik imza ve elektronik belge uygulamaları, bilgi sistemleri ve teknolojileri, yapay zekâ ve büyük veri alanlarında çalışmalar yürütülmektedir

Ayrıca İl Müdürlüğümüz merkez ve ilçelerde sahip olduğu donanım araçlarına ve teknolojik kaynaklara ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 3: Teknolojik Kaynaklar (adet)

Malzemenin Adı	Merkez	İlçeler	Genel Toplam
Masaüstü Bilgisayar	94	101	195
Dizüstü Bilgisayar	10	4	14
Tablet Bilgisayar	2	-	2
Yazıcı	51	30	81
Faks	1	2	3
Fotokopi Makinesi	3	3	6
Projeksiyon Cihazı	1	2	3
Tarayıcı	3	13	16
Telefon	45	6	51
Modem	1	4	5
Fotoğraf Makinesi	1	-	1
Kamera	18	23	41
Video	-	-	-

Kaynak: (Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi-TKYS)

* İlçelere göre dağılım Ek Tablolar (Tablo 33) içerisinde verilmektedir.

5. İnsan Kaynakları

İl genelinde 175 memur, 22 işçi ve 42 4/B sözleşmeli olmak üzere toplam 239 personel görev yapmaktadır.

Tablo 4: Personelin Hizmet Sınıflarına Göre Dağılımı

Ünvan	Merkez	İlçeler	Genel Toplam
İl Müdürü	1	-	1
İl Müdür Yardımcısı	1	-	1
Şube Müdürü	8	-	8
İlçe Müdürü	-	4	4
AVH	1	-	1
GİH	19	24	43
THS	25	25	50
SHS	7	15	22
YHS	5	38	43
4/B Sözleşmeli	17	25	42
İşçi	6	16	22
Hizmet Alımı (Şoför vb.)	-	2	2
Toplam	90	149	239

AVH: Avukatlık Hizmetleri Sınıfı, **GİH:** Genel İdare Hizmetleri Sınıfı, **SHS:** Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı, **THS:** Teknik Hizmetler Sınıfı, **YHS:** Yardımcı Hizmetler Sınıfı

Kaynak: (Personel Bilgi ve Yönetim Sistemi-PBYS)

* İlçelere göre dağılım Ek Tablolar (Tablo 34) içerisinde verilmektedir.

6. Yönetim ve İç Kontrol Sistemi

5018 sayılı kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu ile Hizmetlerinin Sunumunda Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik kapsamında, kurumumuz tarafından sunulan bütün hizmetler ve bu hizmetlerin standartları belirlenmiş ve kurum girişine görülebilir yerde panolarda asılmıştır. İç Kontrol Standartları Tebliği kapsamında, İç Kontrol Sisteminin oluşturulması, izlenmesi ve geliştirilmesi için yeni birim risk ekibi oluşturularak Bakanlığımız Strateji Geliştirme Başkanlığına bildirilmiştir. Bakanlık Risk Eylem Planında belirlenen iyileştirme stratejilerinin belirlenen takvime göre uygun olarak 30 Haziran 2024 ve 1 Ekim 2024 tarihlerinde Bakanlığımızın “Birim Risklerinin Değerlendirilmesi” kısmına veri girişi yapılmış Bakanlık Risk Yönetimi Eylem Planına alınmayan riskler belirlenerek İç Kontrol Sistemi’ne girişi yapılmıştır.

- İl Müdürlüğümüzde 2024 yılında 40 risk mevcut olup 40 riskte iyileştirme yapılmıştır.
- Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planında yer alan eylemlerden 7 uyum sağlanmıştır. Haziran ve aralık aylarında Uyum Eylem Planının uygulama sonuçlarının izlenmesi yapılarak Strateji Geliştirme Başkanlığına raporlanmıştır.
- Haziran ve aralık aylarında İç Kontrol Sistemi Soru Formu doldurularak Strateji Geliştirme Başkanlığına gönderilmiştir.
- Personel görev tanımlarına ilişkin revizyonlar yapılmıştır.
- İl Müdürlüğümüzde 2024 Yılında denetim gerçekleştirilmiş olup denetim sonucunda iç kontrol birimince yapılan faaliyetler tespit edilmiş ve herhangi bir tavsiyede bulunulmamıştır.
- İç kontrol sistemi hakkında 1 adet eğitim verilmiştir.
- İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu Strateji Geliştirme Başkanlığına gönderilmiştir.

II) FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

A. SUNULAN HİZMETLER

1. Gıda ve Yem Şube Müdürlüğü

1.1. Gıda Denetim ve Denetçi Sayıları

İlimizde Gıda denetim çalışmaları 5'i il merkezinde 9'u ilçe merkezlerimizde olmak üzere toplamda 14 gıda kontrol görevlisince yürütülmektedir.

Gıda denetim çalışmalarında görev yapan 14 gıda kontrol görevlimizin 3'ü Gıda Mühendisi, 3 Veteriner Hekim ve 8 Ziraat Mühendisidir.

2025 yılı içerisinde İl Müdürlüğümüz tarafından 14 gıda kontrol görevlimiz tarafından;

- 124 adet gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemeler üreten iş yerlerine 258 adet denetim gerçekleştirilmiştir.
- 1.292 adet gıda satış ve toplu tüketim yeri gıda işletmelerine 2.106 denetim gerçekleştirilmiştir. İlimizde 2025 yılı içerisinde 1.615 adet gıda ve yem işletmesine toplam 2.491 denetim yapılmıştır.

1.2. Gıda Üretim, Gıda Satış, Toplu Tüketim ve Yem İşletme Sayıları

İl genelinde 1.615 işletme bulunmakta olup işletmelerin dağılımları aşağıdadır.

Tablo 5: Hakkari Gıda Üretim, Gıda Satış, Toplu Tüketim ve Yem İşletme Sayıları

	Satış toplu Tüketim İşletme Sayıları	Yem İşletme Sayıları	Üretim İşletme Sayıları	Diğer İşletmeler	Toplam İşletme Sayıları
Merkez	516	1	61	69	647
Diğer ilçeler	776	1	63	128	968
Toplam	1292	2	124	197	1615

1.3. Konularına Göre Denetim Sayıları

İl genelinde denetim çalışmaları kapsamında 1.615 adet gıda ve yem işletmesine yönelik olarak 2.491 denetim hizmeti yürütülmüştür.

Tablo 6: Konularına Göre Denetim Sayıları

Denetim Sebebi	Denetim Sayısı
Alo 174 Gıda Hattı	63
Bakanlık/İl/UKİP Yıllık Numune Alma Planı	50
CİMER	10
Rutin Denetim	1.697
İthalat/İhracat Denetimi	120
İzlenebilirlik Denetimi	2
Onay/Şartlı Onay/Kayıt Denetimi	0
Takip Denetimi	42
Yem Denetimi(rutin)	2
Diğer	505

1.4. Olumlu/Olumsuz Numune Sayıları

2025 yılı içerisinde il genelinde Merkez ve İlçe Müdürlüklerimiz tarafından yapılan denetimler sırasında 413 adet ürün numunesi alınmıştır. Alınan numunelerin 409 adedi uygun, 4 adedi ise uygunsuz olarak tespit edilmiştir.

1.5. İdari Para Cezaları

İlimiz genelinde 2025 yılı içerisinde yapılan denetim ve numune sonuçlarına göre; 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunu'nun 40. ve 41. Maddeleri gereği 294.646 TL değerinde 5 adet İdari Para Cezası uygulanmıştır. İdari Para Cezalarının 1 adedi Taklit ve Tağşişten uygulanmıştır.

1.6. İthalat ve İhracat Rakamları

İlimiz genelinde 2025 yılı içerisinde 178 adet ithalat işlemi gerçekleştirilmiştir.

1.7. Tütün ve Alkol Verileri

İl genelinde tütün ve alkol satan iş yerlerine toplam 81 belge düzenlenmiştir.

Tablo 7: Tütün ve Alkol İşlem Dağılımı

İl Genelinde Tütün ve Alkol Satan İş Yerleri	Verilen Belge Sayısı
Perakende alkollü içki satıcısı	16
Perakende tütün satıcısı	47
Nargilelik tütün mamulü sunum uygunluk belgesi	4
Alkollü içki toptan satıcısı	2
Etil alkol ve metanol toptan satıcısı	0
Tütün mamulü toptan satıcısı	2
Açık içki satıcısı	10
Toplam	81

1.8. Okullarda Eğitim Verilen Öğrenci Sayıları

10 okulda 599 öğrenciye gıda güvenirliliği ve gıda israfı konusunda eğitim verilmiştir.

1.9. Diğer Faaliyetler

Güvenilir gıda için; fırıncılara gıda güvenliği ve hijyeni konusunda bilgilendirme yapılmıştır. Müdürlüğümüze bağlı okullarda faaliyet gösteren yemekhane, kantin, kafeterya gibi gıda işletmelerinde çalışan personellere yönelik 'Gıda işletmelerinin Özel Hijyen Şartları, Gıda Güvenirliliği ve İnsan Sağlığının Korunması' konulu eğitim verilmiştir. Ayrıca Gıda ve Yem Şube Müdürlüğümüz ile Hayvan Sağlığı Şube Müdürlüğünün ortak çalışmaları neticesinde yetiştiricilere 'Süt Hijyeni ve Süt Sığırcılığında Sağım Hijyeni ve Sanitasyon Eğitimi' düzenlenmiştir.

2. Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı Şube Müdürlüğü

2.1. Bitkisel Üretim Verileri ve Bitkisel Üretimde Öne Çıkan Ürünler

Tarla Bitkileri

İlde tarımı yapılan tarla grubu ürünlerin tamamına yakını doğrudan veya dolaylı olarak hayvancılık sektörünü destekler ürün deseninden oluşmaktadır. Çayır otu %80'nini oluşturmaktadır.

Tablo 8: Hakkâri İli Tarla Bitkileri Verileri

Ürün	2024		2025	
	Alan (da)	Üretim (Ton)	Alan (da)	Üretim (Ton)
Çayır Otu	161.867,40	65.718.164,40	216.546,39	92.898.401,31
Buğday (Diğer)	53.378,46	16.173.673,38	47.338,71	12.497.419,44
Arpa (Diğer)	10.969,86	3.301.927,86	6.526,21	1.487.975,88
Yonca (Y. Ot)	101.991,91	107.091.505,50	72.219,99	72.219.990,00
Korunga (Y. Ot)	5.210,29	4.168.232,00	3.012,64	1.506.320,00
Fiğ (Y. Ot)	9.591,07	6.713.749,00	6.097,74	4.268.418,00
Fasulye (Kuru)	136,70	27.340,00	41,73	8.346,00
Toplam	356.261,82	203.194.592,14	351.787,11	184.886.870,63

Meyve

İlimizde iklim şartlarının sert geçmesine bağlı olarak bölgemizde mikro klima alanların mevcut olmasından dolayı farklı çeşitlerin yetişmesine olanak sağlanmaktadır. Meyve yetiştiriciliği bitkisel üretimde daha az pay almaktadır. Tarım arazilerin küçük, dağınık ve engebeli parseller bazındadır. Bölgenin sosyal ve kültürel alışkanlıkları meyve çeşitliliğini etkilemiştir.

Tablo 9: Hakkâri İli Meyve Üretim Verileri

Ürün	2024		2025	
	Alan (da)	Üretim (Ton)	Alan (da)	Üretim (Ton)
Ceviz	5.945,52	2.449.554,24	7.230,10	1.699.073,50
Elma	9.665,61	20.868.051,99	10.138,66	15.532.427,12
Toplam	15.615,30	23.317.606,23	17.374,24	17.231.500,62

Sebze

İlimizde iklim şartlarının sert geçmesine bağlı olarak sebze yetiştiriciliği bitkisel üretimde daha az pay almaktadır. Bölgemizde mikro klima alanların mevcut olmasından dolayı farklı çeşitlerin yetişmesine olanak sağlanmaktadır

Tablo 10: Hakkâri İli Sebze Üretim Verileri

Ürünler	2024		2025	
	Alan (da)	Üretim (Ton)	Alan (da)	Üretim (Ton)
Fasulye (Taze)	136,70	129.454,90	41,73	35.720,88
Domates (Sofralık)	854,09	2.437.572,86	1.134,93	3.206.177,25
Hıyar (Sofralık)	149,09	431.764,64	194,06	543.368,00
Biber (Sivri)	315,99	379.188,00	359,19	431.028,00
Soğan (Taze)	94,32	282.960,00	3,32	9.960,00
Toplam	1.550,44	3.660.940,40	1.737,16	4.226.254,13

2.2. Bitkisel üretim desteklemeleri

Tablo 11: Bitkisel Üretime Yönelik Destekleme Dağılımı

Destekleme Adı	İşletme Sayısı	Destekleme Alanı (da)	Destekleme Tutarı (TL)
Mazot Gübre Desteği	7.824	368.253,77	56.312.760,51
Yem Bitkileri Desteği	1086	630,93	4.763.939,00
Küçük Aile İşletmesi Desteği	53	195,33	39.066,00
Hububat, Baklagiller ve Dane Mısır Fark Desteği	2	205,23	48.000,00
Toplam	8.965	369.285,26	61.163.765,51

2.3. Organik Tarım ve İyi Tarım Uygulamaları

Organik Tarım Faaliyetleri

Hakkari Organik Çilek Yetiştiriciliği Projesi ile 10 bin adet albion çilek fidesi alınarak iki çiftçimize 2.500 da alanda ekimi yapılarak organik çilek üreticiliği kapsamında çiftçilerin organik çilek üretimini geliştirme ve yetiştirmeye teşvik edilmiştir. Hakkari Organik Arıcılık Projesi kapsamında; ilimizde 2025 yılında toplam 7 çiftçiye organik arıcılık için KSK hizmet alımı desteği sağlanmıştır. Organik arıcılarımıza toplamda 86 adet Organik arı ailesi ve organik kovan alımı gerçekleştirilmiştir

Tablo 12: Organik Bitkisel Üretim Verileri

Süreç	Gerçek Çiftçi Sayısı	Gerçek Üretim Alanı (da)	Doğal Toplama Alanı (da)	Nadas Alanı (da)	Toplam Alan (da)	Üretim Miktarı (Ton)
Geçiş	2	2500	2500	0	2500	2500
Organik Çilek	0	0	0	0	0	0

Tablo 13: Organik Arıcılık Verileri

Ürün Çeşidi	İşletme Sayısı / Adet		Kovan Sayısı / Adet		Üretim Miktarı / Ton	
	Geçiş	Organik	Geçiş	Organik	Geçiş	Organik
Bal	8	1	86	340		3,5

İyi Tarım Faaliyetleri

İyi Tarım Uygulamaları kapsamında 2025 yılı boyunca İyi tarımda farkındalık ve görünürlük sağlamak amacıyla 16 saha faaliyeti ile 150 çiftçi ile çiftçi bilinçlendirme çalışması yapıldı.

Tablo 14: Hakkâri İli 2025 Yılı Tarım ve Orman Müdürlüğü 2025 Yılı Yatırımları (TL)

Proje Adı	Başlama Yılı	Tutarı	2025 Yılı Ödeneği	2025 Yılı Harcaması	Nakdi (%)	Fiziki (%)
Hakkâri Safran Geliştirme Proje.	2025	350.000,00	350.000,00	350.000,00	100	100
Hakkâri Organik Arıcılık Projesi	2025	525.460,00	525.460,00	525.460,00	100	100
Hakkâri Organik Çilek Projesi	2025	536.588,29	536.588,29	536.588,29	100	100

Toplam	1.424.048,29	1.424.048,29	1.424.048,29	100	100
--------	--------------	--------------	--------------	-----	-----

2.4. Bitkisel Üretimin Geliştirilmesine Yönelik Çalışmalar

Kadın çiftçiler tarımsal yayım projesi (Hakkâri Safran Geliştirme Projesi) ilimiz merkez ve Yüksekova ilçesinde toplamda 5 çiftçimize toplam 100 kg safran yumrusu dağıtımı yapılmıştır.

Hakkâri Organik Arıcılık Projesi kapsamında 8 çiftçimize 86 adet organik arı ailesi ve organik kovan dağıtımı yapılmıştır.

Hakkâri Organik Çilek Projesi kapsamında 2 çiftçimize 2,5 da üzerinde 10 bin adet albion çilek fidesi dağıtımı yapılmıştır.

Söz konusu projeler 2026 yılı üretim sezonunda takipleri yapılacaktır.

2.5. Bitki sağlığı ile Bitki Sağlığı Uygulama Programları

Herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

2.6. Bitkisel Üretime Yönelik Diğer Çalışmalar

Bitki Koruma Ürünleri ve Zirai Mücadele Alet ve Makineleri Bayii Hizmetleri

Herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Bitki Karantinası Çalışmaları

Herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Hasatta Dane Kaybı ve Anız Yangınlarının Önlenmesi Çalışmaları

Herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Bitki Besleme Birimi Çalışmaları

Herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Tohumluk Birimi Çalışmaları

2025 Yılı içerisinde ilimizde tohumculuk sektöründe faaliyet gösteren 1 işletmeye 50 denetim yapılmıştır.

Tablo 15: Tohumculuk Çalışmaları Dağılımı

Faaliyet Alanı	İşletme Sayısı	Denetim Sayısı	Numune Sayısı	Sonucu Uygun Numune Sayısı
Tohumluk Bayii	1	5	0	0
Toplam	1	5	0	0

Standart Tohumluk Üretimi

Herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kaçak Kenevir Ekimi ve İmha Çalışmaları

Herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Sözleşmeli Üretim

Herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

3. Hayvan Sağlığı, Yetiştiriciliği ve Su Ürünleri Şube Müdürlüğü

3.1. Hayvan Varlığı

İlimizin gerek çayır mera varlığı gerekse geçmişten gelen hayvancılık kültürü özellikle küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde ilimizi güçlü kılmaktadır. Küçükbaş ve büyükbaş hayvancılığın ardından ballı bitki florası ön plana çıkarmaktadır. Arıcılıkta yaklaşık 30 bin il dışından gelen gezginci arı kovan varlığını da üretime kazandırması önemli bir değerdir.

Tablo 16: 2025 Yılı Hakkâri İli Hayvan Varlığı

Sığır	Manda	Koyun	Keçi	Arılı Kovan	Tek Tırnaklı
40.407	211	493.314	267.199	166.729	94

Büyükbaş hayvancılık bakımından;

İlimiz 40.618 büyükbaş hayvan sayısı ile ülkemizde 75. sıradadır.

2025 yılı içerisinde il dışına 7.035 baş büyükbaş hayvan gönderilmiştir.

Küçükbaş hayvancılık bakımından;

İlimiz 760.513 küçükbaş hayvan sayısı ile ülkemizde 31. sıradadır.

Mera hayvancılığı ile 820 bin civarında küçükbaş hayvan sayısına ulaşılabilir. Bölge illerine meraları ile üretimde ev sahipliği yapmaktadır.

Arıcılık bakımından;

İlimiz 166.729 arı kovan varlığı ile ülkemizde önemli bir yere sahiptir.

İlimiz yaz döneminde 30 binin üzerinde koloniye sahip 107 üzerinde gezginci arıcıya ev sahipliği yapmaktadır. Üretime olan katkısı değerlendirildiğinde özellikle yayla çiçek balı üretimi bakımından ilk sıralardadır.

3.2. İşletme Sayısı

Tarım ve hayvancılık faaliyetleri ilin ekonomisinde önemli bir yer tutmakta olup, sosyal yapı içerisinde önemli bir unsurdur.

İlde özellikle küçükbaş hayvan yetiştiriciliği ön planda olup diğer hayvancılık ve bitkisel üretim faaliyetleri de hayvancılık sektörünü destekler ve girdi temin eder yapıdadır.

Tablo 17: Hakkâri İli Hayvancılık İşletmelerin Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı

İşletmenin Türü	Sayısal veri	% değeri
Büyükbaş İşletme (HBS)	4.596	40,00
Küçükbaş İşletme (HBS)	5.355	47,00
Arıcılık Kayıt Sistemi (AKS)	1.340	12,50
Diğer	441	0,50
Toplam İşletme Sayısı	11.732	100,00

3.3. Hayvancılık Desteklemeleri

İlimiz hayvancılık sektörüne doğrudan 2025 yılında 96 milyon TL destekleme ödemesi yapılmıştır.

Tablo 18: Hayvancılık Desteklemeleri

2022	2023	2024	2025	Toplam (2022- 2025)
38.866.369	78.297.507	102.440.743	96.858.748	316.463.367

3.4. Hayvansal Üretimi Geliştirilmesine Yönelik Yürütülen Projeler

Yaylalarımızda Sistemik Sağım Alanının Oluşturulması ve Sıvat Dağıtım Projesi

Hakkâri İl Tarım ve Orman Müdürlüğünce yürütülen proje kapsamında 2025 yılı içerisinde 5 adet sağım alanı-gölgelik, 6 adet güneş enerji sistemi ve 60 adet sıvat yapılarak yoğun süt sağımı yapan yetiştiricilerimiz başta olmak üzere, Berivanlarımız ve göçerlerimiz bu projeden yararlanması sağlanmıştır.

Çit Çektim Arılarım Güvende Projesi

Hakkâri İl Tarım ve Orman Müdürlüğünce yürütülen proje kapsamında 2025 yılı içerisinde arılarımızı özellikle yabani hayattan korumak için 5 ilçede 164 yetiştiriciye güneş enerjisi ile çalışan elektrikli çit malzemesi temin edilmiştir.

3.5. Aşılama faaliyetleri

İlimizin mevcut hayvan varlığı ve bölgesel konumu nedeni hastalıklara karşı kesintisiz etkin aşılama çalışması yürütülmektedir bu kapsamda 840 binin üzerinde aşılama çalışması yürütülmüştür.

Tablo 19: 2025 Yılı Hakkâri Aşılama Sayıları

Aşı Grubu	Program (Yıllık)	Güncel Aşılama Bilgisi (Yıllık)	% (Yıllık)
Anthrax (Büyükbaş)	1.672	1.823	109,39
Anthrax (Küçükbaş)	32.103	33.454	104,21
Koyun keçi brusellozu	167.115	69.967	41,87
Koyun keçi çiçek	682.530	353.551	51,80
Koyun keçi vebası	334.230	280.678	83,98
Kuduz	440	1.049	238,41
Sığır brusellozu	26.070	29.055	111,45
Şap grubu (İlkbahar)	35.190	34.892	99,15
Şap grubu (Sonbahar)	36.310	36.846	101,48
TOPLAM	1.315.660	841.315	

3.6. Küpeleme Faaliyetleri

Büyükbaş ve küçükbaş hayvanları kayıt altına alarak kontrol takip için 2025 yılında 17.793 büyükbaş, 269.463 küçükbaş hayvan küpelenerek kayıt altına alınmıştır.

3.7. Suni Tohumlama Çalışmaları

İlimizde 2025 yılı içerisinde 268 sığıra resmi olarak suni tohumlama yapılmıştır. İlde yapılan suni tohumlamaların %75 Simental ve %25 Brown Swiss ırkı damızlıklar üzerine yoğunlaşmıştır.

3.8. Hayvan Hareketleri ve Yol Kontrolleri

İlimiz hayvan yetiştiriciliğinde göçer hayvancılığında yaygın olması nedeniyle, mevzuatlara uygun şekilde hayvan sevkini yapılması, hayvanlarda verim kaybının ve bireysel hayvan kayıplarının önlenmesi, hayvan sağlığının korunması ve hastalıkların ülke geneline yayılmasının önlenmesi amacıyla 2025 yılı içerisinde 186 denetim yapılmış olup uygunsuz olduğu tespit edilen 22 araca ve 375 hayvana toplam 461.348 TL idari ceza uygulanmıştır.

3.9. Sevk ve Raporlar

Hayvan hareketlerinde 7.035 büyükbaş, 134.520 küçükbaş hayvan olmak üzere 141.555 baş hayvan sağlık kontrolleri yapılarak il dışına sevk edilmiştir. Ayrıca arıcılık faaliyetinin yoğun olduğu 166 bin aktif koloni varlığına sahip ilimizde kayıtlı olmayan arıcılık işletmelerine ait 30.249 aktif arı kolonisinin bulunduğu 64 arılık hareketleri izlenmiştir.

3.10. UKİP (Ulusal Kalıntı İzleme Programı) Çalışmaları

2025 yılı UKİP (Ulusal Kalıntı İzleme Programı) kapsamında 10 numune programa alınmıştır. Programa ait bilgiler aşağıdaki tablodaki şekildedir. İl genelinde UKİP (Ulusal Kalıntı İzleme Programı) kapsamında geri izlemeye yönelik herhangi bir olumsuzlukla karşılaşılmamıştır.

Tablo 20: UKİP (Ulusal Kalıntı İzleme Programı) Çalışmaları

Unsur	Programlanan Numune Sayısı	Alınan Numune Sayısı	Olumsuz Sonuçlanan Numune Sayısı (Geri İzleme)
Bal	10	10	0

3.11. Evcil Hayvan Kayıt İşlemleri

İlimizde 2025 yılı içerisinde 217 kedi ve 926 köpek olmak üzere toplam 1143 adet hayvana mikroçip uygulaması ile kimliklendirme işlemi yapılmıştır.

3.12. Hayvan ve Hayvansal Ürün İhracat-İthalat İşlemleri

Besilik sığır ithalatı için 2025 yılında 6 işletmenin 182 baş sığır talebi alınmıştır. 2025 yılında ilimize gelen toplamda 182 baş sığır iş ve işlemleri takibi yapılmıştır.

3.13. Serbest Veteriner Hekim Muayenehane Açılış ve Denetim İşlemleri

İlimizde 10 adet veteriner hekim muayenehanesi faaliyet göstermektedir.

3.14. Balıkçılık ve Su Ürünleri Faaliyetleri

İlimizde kara tipi 3 adet tesiste su ürünleri yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Tablo 21: Su ürünleri Tesisleri ve Kapasiteleri

İlçeler	Kara	Kafes	Toplam	Üretim (Ton/Yıl)	Toplam Kapasite (Ton/Yıl)
Toplam	3	0	3	114+ 200 bin yavru	114+ 200 bin yavru

Balıklandırma çalışmaları kapsamında 2022 yılında 211 bin, 2023 yılında 510 bin ve 2024 yılında 750 bin olmak üzere son 4 yılda 1.471.000 pullu sazan balığı yavrularını göletlere bırakılmıştır.

Su ürünleri kayıt, kontrol ve denetim kapsamında 70 Su ürünleri Avcılık Kontrolü ve 13 adet balık sağlığı konusunda işletme denetimi yapılmıştır.

İlimizde 113.935 kg su ürünleri için 133.987 TL destekleme ödemesi yapılmıştır.

3.15. Diğer faaliyetler

İlimiz Derecik ilçesi Hacıbey-Başaklı köyünde en son 1965 yılında görülen SAT-1 serotipi Şap hastalığı tespit edilmiştir. Tespit edilen Şap Hastalığı, bu serotipe karşı herhangi bir bağışıklığı olmayan ülkemiz hayvanlarda olası bir pandemiye sebep olmaması için çevre illerden gelen toplam 172 veteriner hekim ve veteriner sağlık teknikeri ile birlikte baskın aşılama kampanyası yürütülmüştür.

Şap Hastalığının Kontrolüne İlişkin Yönetmeliğin 57.nci maddesi ve Koyun Keçi Vebası (PPR) hastalığına ilişkin mücadele Yönetmeliğinin 30 uncu maddesi doğrultusunda ilimizde 23-27 Haziran 2025 tarihleri arasında 10 ilden 36 veteriner hekimin ve Bakanlığımızın konu uzmanlarının katılımı ile birlikte Şap ve PPR hastalıklarına yönelik "Tam Zamanlı Saha Tatbikatı ve Salgın Yönetimi Eğitimi" düzenlenmiştir.

Yeni üretim planlaması ve destekleme modeli ile ilgili olarak tüm işletmelere yönelik gerek sosyal medya gerekse cuma buluşmaları olarak yerelde eğitimler verilmiştir. İlçe Müdürlüklerimizle koordineli olarak her hafta yaklaşık bin çiftçiye bilgilendirme yapılmıştır.

İlimiz genelinde Şarbon (Anthraks) hastalığına karşı yetiştiricilerimizi bilgilendirmek amacıyla İlçe Müdürlüklerimiz ile koordineli olarak 240 yetiştiriciye eğitim verilmiştir.

Gezginci arıcılığın yoğun olduğu ilimizde kapasitenin maksimum düzeyde üretime kazandırılması, takip kontrol ve izlenebilirlik işlemleri için arı konaklama noktalarının sayısallaştırılması çalışması yürütülmüştür.

4. Tarımsal Altyapı ve Arazi Değerlendirme Şube Müdürlüğü

4.1. Toprak Koruma Kurulu Faaliyetleri

2025 yılı içerisinde 5 adet Toprak Koruma Kurulu toplanmış ve 6 gündem maddesi hakkında karar alınmıştır.

4.2. Büyük Ovaların Belirlenmesi Ve Korunması Çalışmaları

Büyük Ova Koruma Alanı belirleme işlemleri Bakanlığımız Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ve Şube Müdürlüğümüz teknik personelleri tarafından yürütülmektedir.

Bu kapsamda; 2016/9620 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Ülkemizde 141 adet ova, Büyük Ova Koruma Alanı olarak ilan edilmiş olup İlimiz Yüksekova ilçemizde Yüksekova Ovası (4.256 ha) ve Aksu Ovası (8.617 ha) koruma alanı olarak ilan edilmiştir.

4.3. Atıl Tarım Arazileri Faaliyetleri

Tarımsal üretim yapılabilecek veya kullanılabilecek nitelikte olup hukuki, sosyal, ekonomik, teknik, çevresel vb. nedenlerden ötürü malikleri tarafından işlenmeyen, ekilmeyen ve fiziksel olarak boş bırakılan âtil tarım arazilerinin tespit edilerek tarımsal faaliyete kazanması sağlanması amaçlanmaktadır. Bununla ilgili İl ve İlçe Müdürlüklerimiz tarafından 2025 yılında herhangi bir atıl tarım arazisi bulunmamış olup 2026 üretim sezonu için atıl tarım arazilerinin tespit çalışmaları devam etmektedir.

4.4. Nitrat Kirliliğinin Tespit ve İzlenmesi

İlimizde 8 adet yerüstü istasyonu bulunmaktadır. 2025 yılı içerisinde üçer aylık periyotlar (Ocak, Nisan, Temmuz, Ekim) halinde su numuneleri alınmış ve numune alım esnasında iletkenlik (EC), pH, oksijen (O_2), sıcaklık ölçülürken laboratuvar ortamında ise Nitrat (NO_3), Ortofosfat (PO_4), Toplam Azot, Toplam Fosfor analizleri yapılmıştır. Nitrat Direktifinin

Uygulanması Projesi kapsamında analiz işlemleri İl Müdürlüğü Tarımsal Altyapı ve Arazi Değerlendirme Şubesindeki laboratuvar ortamında yürütülmektedir. 2025 yılı içerisinde toplam 8 adet istasyondan, 32 adet su numunesi alınmış ve 224 adet analiz ve ölçüm gerçekleştirilmiştir. Ölçümler sonucunda herhangi bir probleme rastlanılmamıştır.

4.5. Tarım Arazileri Mülkiyet Devri Çalışmaları

Tarım Arazileri Yönetim Sistemi (TAY PORTAL), tarım arazilerinin mülkiyet devrine ilişkin işlemlerin Bakanlığımız ile Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü arasında online olarak yapılmasını sağlamaktadır.

2025 yılında İlimize ait arazi satış işlemlerine 6 müracaat yapılmış olup, bu başvurulara ait 3 parsel (4,95 da alan için) satışa uygun bulunmuştur. Değerlendirilen 8 parsel (81,38 da alan) uygun bulunmamıştır.

Miras yolu ile arazi devir işlemleri için ise 2025 yılında toplam 1 başvuru yapılmıştır. 4 adet (1,55 da alan) parsel devir için uygun bulunmuştur.

4.6. Su Verimliliği ve İl Su Kurullarının Faaliyetleri

Ülkemizde değişen iklime uyum sağlanması, su kaynaklarının kalite ve miktar açısından korunması ve sürdürülebilir yönetiminin sağlanmasına ilişkin çözüm yollarının ve kaydedilen gelişmelerin katılımcı ve çok paydaşlı şekilde değerlendirilmesi, politika, strateji eylem planlarının oluşturularak uygulanması ile konuya ilişkin farkındalığın artırılması amacıyla, toplumun her kademesinden su kullanıcı gruplarını kapsayacak şekilde Sayın Emine ERDOĞAN Hanımefendinin himayelerinde ve Bakanlığımız koordinasyonunda 31 Ocak 2023 tarihinde Ulusal Su verimliliği Seferberliği başlatılmıştır.

Seferberlik kapsamında belediyelerimiz, çiftçilerimiz, sanayicilerimiz, ilgili seferberliği kurum/kuruluşlarımız kadar bireysel su kullanıcılarına da önemli sorumluluklar düşmektedir. Bireysel olarak uygulanacak tedbirler neticesinde binalarda su kullanımlarında %25 tasarruf sağlanması hedeflenmektedir.

Bu bağlamda İl Müdürlüğümüzce ilimizdeki tüm kamu kurumlarına, “Kamu Kurumları Hizmet Binalarında Su Verimliliği Uygulamaları” afişleri dijital ortamda ulaştırdık. Yapılan çalışmaların 3 aylık periyotlarla takibi sağlanmaktadır.

Peyzaj alanlarında kurakçıl peyzaj uygulamalarının yapılmasının önemi anlatıldı.

İçme suyu kayıplarının azaltılması hususunda çalışmalar yapıldı.

İyi tarım uygulama faaliyetlerinin yaygınlaştırılması çalışmalarının yapılabilmesi maksadıyla teşvik ve desteğin artırılması yönünde gereklilik durumu anlatıldı.

4.7. Diğer Faaliyetler

2025 yılı içerisinde 5403 sayılı Kanunun 21’inci maddesi kapsamında 1 adet taşınmaz için 42 TL idari para cezası uygulanmıştır.

5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununa göre İlimizde 2025 yılında; toplam 29 adet başvuru yapılmış olup bu başvurulardan 7 adet tarım dışı amaçlı müracaat olup 1 adet müracaat uygun, 3 adet müracaat kapsam dışı değerlendirilmiş ve 3 adet müracaat ise değerlendirilme aşamasındadır.

Yapılan 22 adet tarımsal yapı müracaatın, 12 adet uygun, 7 adet olumsuz değerlendirilmiş 3 adet müracaat ise henüz değerlendirilme aşamasındadır.

Tarım dışı kullanım taleplerinde 0,36 hektarlık alan izinlendirilmiş, 11,80 hektarlık alan olumsuz, 38,56 hektarlık alan ise kanun kapsamında değerlendirilmemiştir.

Tarımsal amaçlı yapı taleplerinde ise 0,75 hektarlık alan izinlendirilmiş, 0,35 hektarlık alan olumsuz değerlendirilmemiştir.

Çevresel etki değerlendirmesi (ÇED), bir proje için izin verilir verilmeyeceği konusunda projelerinin olası etkileri hakkında bilgi sağlayan ve karar vericilere yol gösteren bir karar destek aracı olup 2025 yılında 28 adet ÇED dosyası değerlendirilmiştir.

5. Kırsal Kalkınma ve Örgütlenme Şube Müdürlüğü

5.1. Kırsal Kalkınma Yatırımlarını Destekleme Programı (KKYDP)

Altyapı Yatırımlar

2025 yılı itibarı ile Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP) kapsamında 36 proje başvurusu alınmış ve 5 proje onaylanarak hibe sözleşmesi imzalanmıştır.

2025 yılı itibarı ile KKYDP kapsamında yapılan başvuruların niteliği;

- 29 Adet Yeni Yatırım Projesi
- 3 Adet Kapasite Artırım Projesi
- 4 Adet Teknolojik Yenileme ve Modernizasyon Projesi'dir.

2025 yılı itibarı ile KKYDP kapsamında hibe sözleşmesi imzalan 5 projenin hibe tutarı 6.327.516,40 TL'dir.

Tablo 22: 2025 Yılı KKYDP (Altyapı) Kapsamında Sözleşme İmzalanan Projelerin Dağılımı

Konu Dağılımı	Başvuru Sayısı	Toplam Hibe Esas Tutar	Toplam Hibe Tutar
Aile İşletmeciliği Faaliyetlerinin Geliştirilmesine Yönelik Altyapı Sistemleri Yatırımları	5	12.655.032,78 TL	6.327.516,40 TL
Genel Toplam	5	12.655.032,78 TL	6.327.516,40 TL

5.2. Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi

2025 Yılı İtibari ile Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Projesi kapsamında 1 başvuru alınmış ve 1 proje yatırıma dönüştürülmüştür.

2025 Yılı İtibari ile Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Programı kapsamında hibe sözleşmesi imzalan projenin konusu;

- 1 adet yağmurlama sulama sistemi projesi

2025 yılı itibarı ile Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Programı kapsamında hibe sözleşmesi imzalanan 294.323,30 TL hibe destek tutarlı proje ile 18.359,57 metrekarelik alan modern sulama sistemine kavuşturulmuştur.

5.3. Üretici Örgütleri (Birlik/Kooperatif)

İlimizde 5200 sayılı kanun kapsamında 1 Süt Üreticileri Birliği, 2 Bal Üreticileri Birliği, olmak üzere toplamda 3 üretici birliği kurulmuş olup üretici ve ıslah birliklerinin üye sayısı 68'dir.

İlimizde Arı Yetiştiricileri Birliği, Damızlık Koyun Keçi Yetiştiriciler Birliği ve Damızlık Sığır Yetiştiriciler birliği olmak üzere 3 yetiştirici birliği faaliyet göstermektedir.

Tablo 23: Hakkâri İli Tarımsal Örgütlerin Dağılımı

Tarımsal Örgüt Türü	Sayısı
Tarımsal kalkınma kooperatifi	9
Yetiştirici birliği	3
Tarımsal üretici birliği	3
Toplam	15

2025 yılı içerisinde 15 adet kooperatif ve birliğin genel kurul iş ve işlemleri takibi yapılmıştır.

5.4. Diğer Faaliyetler

Uzman Eller Projesi kapsamında yatırıma dönüşen 93 proje kontrolü yapılmıştır.

Ahır-ağıl yapımı kapsamında projeli olarak geçmiş yıllarda desteklenen 140 ahırın kontrol süreci ve devam eden 5 ahırın kontrolü yapılmıştır. Bireysel Sulama Projesi kapsamında desteklenen 2 projenin kontrolü yapılmıştır

6. Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şube Müdürlüğü

6.1.Eğitim Yayım Faaliyetleri

Türkiye yüzyılında bakanlığımızın koymuş olduğu stratejik hedeflere ulaşabilmek adına doğrudan tarımsal konular dışında tarımla ilişkili etkileyici tüm unsurlar dikkate alınarak eğitim çalışmaları yürütülmektedir. İlimizde doğrudan faaliyet gösteren 8538 binin üzerindeki tarımsal işletme bilgilendirme, kayıt, güncelleme, kontrol ve denetim amaçlı ziyaretlerle bilgilendirme yapılmaktadır. Bakanlığımızın Üretim Planlamasının etkinliğini artırmak amacıyla sürdürülebilir bir tarımsal faaliyet için düzenli olarak işletmelerimiz bilgilendirilmektedir. Ayrıca ilde yerel yönetimler STK'lar ile ortak bilgilendirme toplantıları düzenlenerek toprak ve suyun önemine dair öğrencilere ve nihai tüketicilere yönelik etkinlikler yürütülmektedir.

Cuma buluşmaları kapsamında her cuma 120 çiftçi ve yetiştiricimizle bir araya gelmekteyiz. Ayrıca bu bilgilendirmeler dışında 84 çiftçi toplantısı yapılarak 318 çiftçiye bilgilendirmeler yapılmıştır. İlimizde 39 çiftçimizin katılımı ile 39 çiftçimizin katılımı süt hijyeni, süt sığırcılığında sağım hijyeni ve sanitasyon) düzenlenmiştir.

6.2.İstatistik Çalışmaları (İBS)

İlimizde tarımsal üretimle ilgili veri girişleri İstatistik Bilgi Sistemine yapılmaktadır. İstatistik Bilgi Sistemine; bitkisel üretime ait veriler yılda üç defa, hayvansal üretime ait veriler yılda iki defa ve tarımsal alet-makine varlığına ait veriler yılda bir defa kaydedilmekte ve sonuçları Bakanlığımız vasıtasıyla TÜİK ile paylaşılmaktadır.

Bitkisel üretim kapsamında 17 adet tarla, 19 adet meyve ve 22 adet sebze olmak üzere toplamda 58 ürüne ait; hayvansal üretim kapsamında büyükbaş, küçükbaş, tek tırnaklı, kümes ve kanatlı hayvanlar ve ilimizde bulunan tarımsal alet-makine sayılarına ait veri girişleri yapılmaktadır.

6.3.Tarım Ürünleri Maliyet Sistemi Çalışmaları (TAMSİS)

Tarımsal Ürünler Maliyet Sistemi (TAMSİS) ile tüm ilçelerimizde üretimi yapılan tarla ve bahçe ürünleri çeşitlerinde her türlü maliyet unsurlarının işlem gruplarına göre değerlendirilerek her ilçe müdürlüğümüze ait ürün maliyetlerinin hesaplanması

yapılmaktadır. Tarla bitkileri, yem bitkileri, sebze ve meyve olmak üzere toplam 55 tane tarımsal ürünün maliyeti hesaplanmaktadır.

6.4. Tarım Ürünleri Fiyat İzleme Sistemi Çalışmaları (TÜFİS)

Tarım Ürünleri Fiyat İzleme Sistemi (TÜFİS) ile il düzeyinde merkez ve 4 ilçede belirlenen satış noktalarının (92 farklı ürün için) haftada iki gün fiyat verileri derlenerek sistem üzerinden girişleri yapılmaktadır.

6.5. Tarımsal Kuraklık ve Tarım Sigortalarına Dair Faaliyetler

Tarım Sigortaları Kanunu Uygulamaları

Tarımsal üretimde sürdürülebilirliğin ve üretimin devamlılığında oluşabilecek riskleri ortadan kaldırmak adına tarımda sigortalı yaşam önceliklerimizdendir. Bu kapsamda ilimizde TARSİM eğitim çalışmaları ile tarımsal üretimde unsur ve poliçe sayısının artırılması için çalışmalar yürütülmektedir.

Tablo 24: TARSİM Kapsamında Yapılan Tarım Sigortaları

Yıl/Konu	Poliçe Sayısı	Sigorta Bedeli (TL)	Prim (TL)	Sigortalı Alan (da)	Hayvan Sayısı
2025	3.156	1.384.711.986	56.845.120	10.688	63.405

2025 üretim sezonunda “Tarım Sigortaları” kapsamında çiftçilere 95.929.595 TL tazminat ödenmiştir.

Tablo 25: TARSİM Kapsamında Yapılan Ödemeler

Yıl	Bitkisel Ürünler (TL)	Arı (TL)	Büyükbaş Hayvan (TL)	Küçükbaş Hayvan (TL)	Genel Toplam
2025	4.893	158.777	89.374.698	6.391.228	95.929.595

Küresel İklim Değişiklikleri ve Kuraklık

Hakkâri Tarımsal Kuraklık İl Kriz Yönetimi toplantıları ile diğer kurumlarla iş birliği içerisinde ilimizde alınabilecek tedbirler ve veriler analiz edilmektedir.

Küresel iklim değişiklikleri ile ilgili olarak alınacak tedbirler ve kuraklıkla mücadele konusunda çalışmalar yürütülmekte bu amaçla ilgili kurum ve kuruluşlarla toplantılar düzenlenmekte ve üreticiler bu konularda bilinçlendirilmektedir.

Buğday ve Arpa başta olmak üzere en fazla üretim alanına sahip ilk 5 ürünün bir önceki aya göre aylar itibariyle gelişim durumları (ekim, dikim, çimlenme, çiçeklenme, sapa kalkma, hasat vb.) ve iklim durumları (don, kuraklık vb.) gibi saha gözlemleri yapılarak bakanlığımız ve konuyla ilgili bölge araştırma enstitülerine raporlanmaktadır.

Hasar Tespit Çalışmaları

2025 yılı içerisinde ilimizde meydana gelen afetlerden dolayı 22.917 dekar alanda hasar tespit çalışması yapılmıştır. Bitkisel ürün zararlarının tespiti amacıyla 20.953 dekar alanda hasar tespit çalışmaları yapılmıştır. 1.964 dekar alanda Hayvancılık ile ilgili hayvan besleme meteryali olan 7000 kg Saman balyası, 4800 kuru ot balyası ile bir ahır ve bir ağılın kısmı zarar görmesi sunucunda hasar tespit çalışmaları yapılmıştır. 2025 yılı boyunca toplam 1.266.752 TL zarar olduğu belirlenmiş ve oluşan zarar ile ilgili 11 adet afet ihbar formu Bakanlığımıza gönderilmiştir.

6.6.Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (ÇMVA)

2025 yılında Bakanlık tarafından ilimizde 35 işletme ile ÇMVA çalışma yapılması katılım sözleşmesi imzalatılan 35 işletmeden 35 işletmeyle anket çalışması yapılmış ve bu işletmeler için 2025 yılı içerisinde tebliğ gereği işletme başına katılım prim desteği olarak 1.500 TL ödeme yapılması planlanmaktadır.

6.7.Tarımsal Yayımlar ve Danışmanlık

2025 yılında 11 Danışmanlık bürosu (3 çiftçi örgütü, 8 serbest) bünyesinde çalışan 11 danışman ile hizmet vermekte olup 150 çiftçi için 2058.000TL destekleme ödemesi 1. dönem için yapılmıştır. İl genelinde toplam 11 tarım danışman ile 150 işletmeye hizmet sunulmuştur.

6.8.Diğer Faaliyetler

Tarımsal Üretim Planlaması Çalışmaları

14 Eylül 2023 tarih ve 32309 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik ve Tarımsal Üretimin Planlanması Rehberi kapsamında ilimizin bitkisel, hayvansal ve su ürünleri üretim planları çalışmaları yürütülmüştür.

Tarımsal Üretim Kayıt Sistemi Çalışmaları

Dönemsel olarak Bakanlığımızın ilgili kayıt sistemine (TBS, HBS) kayıtlı olmayan tarımsal üretim yapılan işletme ve tarım alanlarının Tarımsal Üretim Kayıt Sistemi (TÜKAS) vasıtasıyla kayıt altına alınması çalışmaları yürütülmüştür.

Stajyer İstihdamı

"Kamuda 100.000 Staj" projesi dâhilinde başlatılan Ulusal Staj Seferberliği kapsamında oluşturulan Kariyer Kapısı sistemi üzerinden 2025 yılında şartları uygun görülen yaklaşık 16 öğrenciye staj teklifi gönderilmiş olup 12 öğrenci müdürlüğümüzdeki stajlarını tamamlamıştır.

Elektronik Ortamda Tarımsal Yenilik ve Bilgi Paylaşımı

Bakanlığımıza bağlı Araştırma Enstitüsü Müdürlükleri tarafından geliştirilen tarımsal yenilikler; İl Tarım ve Orman Müdürlüklerinde görev yapan personel ile il genelinde tarımsal danışmanlık yetki belgesine sahip ve hizmet sunan kurumlardaki tarım danışmanlarına elektronik posta yoluyla iletilmektedir. Bu kapsamda yürütülen "Tarımsal Yeniliklerin Elektronik Ortamda Paylaşılması" uygulaması ile üretimde kalite ve verimliliğin artırılması amaçlanmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi CİMER Çalışmaları

Anayasa tarafından güvence altına alınan dilekçe ve bilgi edinme haklarının kullanımını kolaylaştırmak için oluşturulmuş dünyanın en büyük kamuoyu iletişim platformu olan CİMER aracılığı ile 89 başvuru değerlendirilmiştir.

Tablo 26: CİMER Aracılığıyla 2025 Yılında Yapılan Başvuru Sayıları

Konu	Adet
Olumlu Cevaplanan Bilgi ve Belgeye Erişim Sağlanan Başvuru Sayısı	89
Kısmen Olumlu Cevaplanarak Kısmen de Red Edilerek Bilgi ve Belgeye Erişim Sağlanan Başvuru Sayısı	-
Reddedilen	-
Gizli Yada Sır Niteliğindeki Bilgiler Çıkarılarak veya Ayrılarak Bilgi Belgeye Erişim Sağlanan Başvuru Sayısı	-
Diğer Kurum ve Kuruluşlara Yönlendirilen Başvuru Sayısı	-
Toplam	89

7. Çayır, Mera ve Yem Bitkileri Şube Müdürlüğü

7.1. Çayır Mera ve Yem Bitkileri

Tarımsal yapı içerisinde önemli bir paya sahip büyükbaş ve küçükbaş hayvancılığı destekler yapıdaki tarımsal faaliyetler yanında ilimizde **257.131,51 hektarlık** çayır mera varlığı ile ülkemiz çayır mera varlığının yaklaşık %2,46'sını bünyesinde barındırmaktadır. Mevcut çayır mera varlığı ilin toplam alanının %52'sini oluşturmaktadır. İlimizde toplam **1.196,613 da** alanda yem bitkileri (yonca) üretimi yapılmaktadır.

7.2. Çayır Mera ve Yem Bitkileri Projeleri

2025 yılında Bakanlığımız tarafında desteklenen Mera Islah ve Amenajman projeleri kapsamında ilimizde toplam 8 adet gölgelik, sıvat ve güneş enerji sistemini içeren mera ıslah projeleri tamamlanmıştır.

Ayrıca 2026 yılı için 9 adet Mera Islah ve Amenajman projesi kabul edilmiş yıl içinde yapılması planlanmaktadır.

Tespit, Tahdit ve Tahsis Çalışmaları kapsamında ilimizde 2025 yılında 54 köyde 120.021,053 hektar alanda mera tahsis çalışması yürütülmüştür

Tablo 27: Hakkari İli Mera Tespit, Tahdit, Tahsis Çalışmaları

Yıllar	Tespit		Tahdit		Tahsis	
	Köy Sayısı	Yüzölçümü (ha)	Köy Sayısı	Yüzölçümü (ha)	Köy Sayısı	Yüzölçümü (ha)
2024-2025	1517	257.131,31	1517	257.131,31	54	120.021,053

7.3. Mera Islah Çalışmaları

İlimizde mera alanlarının ıslah çalışması kapsamında Mera Islah ve Amenejman projeleriyle toplam 9 köyde 408.093,44 da alanda gölgelik sıvat ve güneş paneli ıslah çalışması yapılmıştır.

Mera Tahsis Amacı Değişikliği Talep Ve Sonuçları

İlimizde 2011 yılından bu yana 103 adet tahsis amacı değişikliği talebi olmuş ve 16.431,46 da mera alanı için tahsis amacı değişikliği çalışmaları yapılmıştır.

7.4. Diğer Faaliyetler

Çayır-mera iş ve işlemlerine yönelik mera alanlarında işgal ve tecavüz önlemeye yönelik çalışmalar yapılmıştır.

Ayrıca Teknik ekiplerce yapılan etüt raporları sonucu mera, yaylak ve kışlak olarak 5B çalışması yürütülmüştür.

8. İdari ve Mali İşler Şube Müdürlüğü

Kiralık Araçlar ve Maliyetleri

Genel Bütçe İhale: DMO

5 Adet 4x2 Pick-Up (4+1 kişilik), 2 adet 4x4 Arazili Pick-Up (4+1 kişilik) ve 1 adet T2 binek otomobil (4+1 kişilik) aracın 11 ay süre ile kiralanması

1.Kısım:5 Adet 4x2 Pick-Up (4+1 kişilik)

5 x 87.333,33 TL= 436.666,67 TL x 11 Ay =4.803.333,37 TL

2.Kısım: 2 adet 4x4 Pick-Up(4+1 kişilik)

2x 95.666,66 TL= 191.333,33 TL x 11 Ay= 2.104.666,63 TL

3.Kısım: 1 adet T2 binek otomobil

1 x 50.000,00 TL= 50.000,00 TL x 11 Ay= 550.000,00TL

9. Diğer birimler

9.1. Hukuk Birimi

Son yıla ait 10 adli, 20 idari,100 icra 350 TAPDK/Ceza dosyası olmak üzere toplam 480 adet derdest dosyamız bulunmaktadır. Bu dosyalara ait dava dilekçeleri, cevap dilekçeleri, müzekkere cevapları, istinaf ve temyiz başvuruları, katılma dilekçeleri, icra takip süreçleri başta olmak üzere, tüm dava ve icra dosyalarının takibi sağlanmıştır.

9.2.Sivil Savunma Birimi

Sivil Savunma Planı

5 yılda bir yenilenerek yapılan plandır. Her yıl gözden geçirilerek ekip güncellemeleri yapılmaktadır. 2021 yılı içinde yeniden hazırlanmış Valiliğimiz ve Bakanlığımızın onayından sonra yürürlüğe girmiştir.

Yangın Yönergesi

Yangın söndürme cihazlarının periyodik bakım ve dolumu yıllık olarak yaptırılmaktadır. Yeni personellere İtfaiye Müdürlüğüne eğitim verilerek tatbikat yaptırılması için süreç başlatılmıştır.

KBRN (Kimyasal Biyolojik Radyolojik Nükleer) Planı

İl sınırları içinde veya dışında meydana gelip ilimizi etkileyebilecek olan kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer tehdit ve tehlikelere karşı gerekli tedbirlerin alınması amacıyla İl Tarım ve Orman Müdürlüğü görev ve sorumluluklarını belirlemek ve yapılacak müdahale ve faaliyetleri içerir çalışmaların takibi yapılmıştır.

Yerel Düzey Afet Müdahale Planı

TAMP kapsamında ana çözüm ortağı olduğumuz plan 26 ana ve destek çözüm ortakları ile birlikte hazırlanan plan olup 2024 yılı içerisinde yeniden hazırlanmış, Valiliğimiz ve Bakanlığımızca onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

Koruma ve Güvenlik Planı

İl Müdürlüğümüz il koordinasyon komisyonunca alınan karar gereği sabotaj yapılabilecek kurumlar arasında olduğundan plan çalışmaları İl Emniyet Müdürlüğü ile yürütülmüştür.

Sabotajlara Karşı Koruma Planı

İl Müdürlüğümüz için sabotaj planı hazırlanmış olup güncelleme çalışmaları takibi yapılmıştır.

İl Risk Azaltma Planı (İRAP)

2021 Yılı itibariyle faaliyete geçen bir plan kapsamında 5 yıllık süreç için çalışmalar takip edilmekte olup veri girişleri İRAP sistemi üzerinden yapılmaktadır.

İl Detay Planı (SEKAPS -Seferberlik Kaynak Planlaması)

7/24 saat çalışma ve kaynak sahibi bakanlık olmamız sebebiyle olağanüstü hâl, seferberlik ve savaş hali ilanı durumunda kaynak planlamaları SEKAPS kapsamında yapılır. Planlar yapılmış olup Bakanlığımızın talimatları doğrultusunda işlemler yürütülmektedir.

Personel Bilgileri

Afet ve acil durumlara karşı her yıl personellerimizin iletişim bilgileri güncellenmektedir.

9.2. Döner Sermaye Birimi

2025 yılında Hakkâri İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Döner Sermaye İşletmesince 1455 adet muhasebe işlemi yapılmış ve toplamda il ve ilçeler dâhil olmak üzere 23.300 adet vezne alındısı kesilmiştir.

2025 yılında 22.902.276,00 TL gelir elde edilmiş, 15.973.386,00 TL gider yapılmıştır. Yılsonunda toplam 6.928.890,00 TL kâr elde edilmiştir.

Ayrıca 2025 yılında il ve ilçe müdürlüklerimizde görevli personele aşılama ve küpeleme çalışmalarından dolayı el emeği bedeli olarak 3.294.991,00 TL ödenmiştir.

B. MALİ BİLGİLER

1. Bütçe Uygulama Sonuçları

Genel Bütçe kapsamında 2024 yılında 100.316.725,65 TL olan İl Müdürlüğümüz bütçesi 2025 yılında %23,47 artarak 123.882.288,24 TL olmuştur. İl Müdürlüğümüze tahsis edilen ödenekten yılsonunda 123.882.288,24 TL harcanmıştır. Harcama oranı %100'dir.

Tablo 28: Hakkâri İli 2025 Yılı Tarım ve Orman Müdürlüğü Bütçe Giderleri Tablosu

	Toplam Ödenek Gönderme	Harcama	Gerçekleşme Durumu (%)
01- Personel Giderleri	93.170.309,40	93.170.309,40	100
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	10.582.448,30	10.582.448,30	100
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	5.540.598,31	5.531.332,37	99,83
05- Cari Transferler	343.715,00	343.715,00	100
06- Sermaye Giderleri	15.735.747,87	15.733.541,45	99,99
07-Proje Giderleri	2.579.835,73	2.579.835,73	100
Toplam	205.995.839,51	205.674.870,66	99,84

Kaynak: (SGB.Net)

Tablo 29: Hakkâri İli 2025 Yılı Tarım ve Orman Müdürlüğü Kurumsal Yatırım Değerlendirmesi (TL)

Yatırımcı Kuruluş		Hakkâri İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
Sektörü		Tarım
Toplam Proje Sayısı		27
Toplam Proje Bedeli (TL)		64.424.883,06
PROJELERDE KULLANILAN FİNANSMAN KAYNAKLARI	2025 Yılı Merkezi Bütçe Tahsisi	64.424.883,06
	2025 Yılı İç Kredi Tutarı	-
	2025 Yılı Dış Kredi Tutarı	-
	2025 Yılı Öz Kaynak	64.424.883,06
	2025 Yılı Hibe	-
Önceki Yıllar Toplam Harcama Tutarı (TL)		-
2025 Yıl İç Harcama (TL)		64.424.883,06
Toplam Harcama (TL)		
Biten Proje Sayısı		27
Devam Eden Proje Sayısı		-
Başlanmamış Proje Sayısı		-
Nakdi Gerçekleşme Oranı (%)		100

Kaynak: (SGB.Net)

Tablo 30: Hakkâri İli 2025 Yılı Tarım ve Orman Müdürlüğü 2025 Yılı Yatırımları (TL)

Proje Adı	Proje Başlama Yılı	Proje Tutarı	Önceki Yıllar Harcaması	2025 Yılı Ödeneği	2025 Yılı Aktarılan Ödenek	2025 Yılı Harcaması	Nakdi Gerçekleşme (%)	Fiziki Gerçekleşme (%)
Seracettin SELEN 100 Başlık Koyunculuk Sabit Yatırım Projesi	2025	2.633.934,57	0	2.633.934,57	2.633.934,57	2.633.934,57	100	100
Ömer AKTAY 100 Başlık Küçükbaş Koyunculuk Projesi	2025	2.993.648,42	0	2.993.648,42	2.993.648,42	2.993.648,42	100	100
Bedri DARA Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği Projesi	2025	2.049.905,29	0	2.049.905,29	2.049.905,29	2.049.905,29	100	100
Tekin ÖZKAN 65 Başlık Koyunculuk Sabit Yatırım Ağıl Projesi	2025	1.625.738,46	0	1.625.738,46	1.625.738,46	1.625.738,46	100	100
Zeki TÖRE 65 Başlık Koyunculuk Sabit Yatırım Ağıl Projesi	2025	1.928.523,11	0	1.928.523,11	1.928.523,11	1.928.523,11	100	100
Abdülkerim TÖRE 40 Başlık Koyunculuk Sabit Yatırım Ağıl Projesi	2025	1.123.263,17	0	1.123.263,17	1.123.263,17	1.123.263,17	100	100
Basıncılı Yağmurlama Sulama Sistem Projesi	2025	294.323,30	0	294.323,30	294.323,30	294.323,30	100	100
Eniş 70 Başlı Koyunculuk Yatırım Projesi	2025	3.089.847,85	0	3.089.847,85	3.089.847,85	3.089.847,85	100	100
Baykara 40 Baş Koyunculuk Sabit Yatırma Ağıl Projesi	2025	2.295.955,42	0	2.295.955,42	2.295.955,42	2.295.955,42	100	100
Özpazar 50 Baş Koyunculuk Sabit Yatırım Projesi	2025	2.248.000,00	0	2.248.000,00	2.248.000,00	2.248.000,00	100	100
Mürvet SARITAŞ 65 Baş Koyunculuk Sabit Yatırım Ağıl Projesi	2025	2.560.448,24	0	2.560.448,24	2.560.448,24	2.560.448,24	100	100
Veysi AVCİ 50 Baş Koyunculuk Sabit Yatırım Ağıl Projesi	2025	2.417.078,48	0	2.417.078,48	2.417.078,48	2.417.078,48	100	100
Çayır Mera Islah ve Amenajman Projesi	2025	790.600,00	0	790.600,00	790.600,00	790.600,00	100	100
Çit Çektim Arılarım Güvende Projesi	2025	528.0.0000	0	528.360,00	528.360,00	528.360,00	100	100
Çit Çektim Arılarım Güvende Projesi-2	2025	1.295.352,00	0	1.295.352,00	1.295.352,00	1.295.352,00	100	100
Hakkâri İli Sebzeçiliği Geliştirme Projesi	2025	3.999.247,75	0	3.999.247,75	3.999.247,75	3.999.247,75	100	100
Hakkâri Domates Yetiştiriciliğini Geliştirme Projesi	2025	720.000,00	0	720.000,00	720.000,00	720.000,00	100	100
Hakkâri Fasulye Yetiştiriciliğini Geliştirme Projesi	2025	63.500,00	0	63.500,00	63.500,00	63.500,00	100	100
Üzümcü Köyünde Sebze Üretimi Artıyor Projesi	2025	115.180,00	0	115.180,00	115.180,00	115.180,00	100	100

Yüksekova, Durankaya Beldesi ve Mezran Seracılığın Geliştirmesi Projesi	2025	13.494.294,00	0	13.494.294,00	13.494.294,00	13.494.294,00	100	100
Çukurca'da Sera İşletme Projesi	2025	4.704.000,00	0	4.704.000,00	4.704.000,00	4.704.000,00	100	100
Kapama Bahçe Ceviz Yetiştiriciliğini Geliştirme Projesi	2025	9.810.000,00	0	9.810.000,00	9.810.000,00	9.810.000,00	100	100
Mera Islah ve Amenajman Projesi (Bağışlı, Çaltıkoru, Geçitli, Kırıkdağ, Geçimli, Akpınar, Aşağıuluyol ve Dilektaşlı)	2025	920.000,00	0	920.000,00	920.000,00	920.000,00	100	100
Organik Çilek Yetiştiriciliği Projesi	2025	400.000,00	0	400.000,00	400.000,00	400.000,00	100	100
Safran Yetiştiriciliğini Geliştirme Projesi	2025	350.000,00	0	350.000,00	350.000,00	350.000,00	100	100
Organik Arıcılık Projesi	2025	753.683,00	0	753.683,00	753.683,00	753.683,00	100	100
Yaylalarımızda SistematiK Sağım Alanlarının Oluşturulması Projesi	2025	1.220.000,00	0	1.220.000,00	1.220.000,00	1.220.000,00	100	100
TOPLAM		64.424.883,06		64.424.883,06	64.424.883,06	64.424.883,06	100	100

Kaynak: (SGB.Net)

2. Mali Denetim Sonuçları

Sayıştay Başkanlığınca Bakanlığımız adına düzenlenen 2023 Yılı Denetim Raporu'nun "Banka Hesaplarının Tam ve Uygun Değerle Raporlanmaması" başlıklı 4 No.lu bulgusunda muhasebe yetkilisinin kontrolü dışında banka hesaplarının bulunduğu ve bu hesaplarda yer alan tutarların muhasebeleştirilmediği görülmüştür. İl Müdürlüğümüze ait muhasebe yetkilisinin kontrolü dışında açılan banka hesapları, bazı hesaplarda mahkeme kararı ile bloke konulduğundan 2025 yılı içerisinde hepsi kapatılmıştır.

Yine Bakanlığımızda denetim yapan Sayıştay Denetçilerince 29.01.2024 tarihli ve 2023/11 sayılı Bilgi Belge İsteme Formu ile İl Müdürlüğümüze iletilen ekli tabloda isimleri bulunan personelden 2023 yılında çalışan çocuklar için ödenen çocuk yardımı ödemeleri alanlar ve bunlara ödenen çocuk yardımı tutarları tespit edilmiş olup, tespit edilen çocuk yardımı tutarları muhasebe müdürlüğü nezdinde kişi borcu açılarak ilgililerden tahsil edilmiştir.

Çocuk yardımını haksız yere (6 yaş üstü) alacaklı personellerden tahsil edilmiş olup, ayrıca seyyar görev ve arazi tazminatları izinleri ile çakışan personellerden çakışan günler personellerden faizi ile tahsil edilmiştir.

III) KURUMSAL KABİLİYET VE KAPASİTENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Müdürlüğümüz Bakanlığımızın vizyonu ve misyonu dahilinde ülkemiz tarım ve hayvancılığını öngörülen hedeflere ulaştırmak adına sadece il düzeyinde değil konumu itibarıyla bölgesel ve ulusal bir misyon üstlenmiştir. Türkiye Yüzyılında “Geleceğimiz Ortak” yaklaşımı ile yerel, bölgesel ve ulusal politikalara ve yönelmelere altlık oluşturma ve destekleme çabası ile hizmet üretmektedir.

Bu yaklaşım ile müdürlüğümüz sorumluluklarının bilincinde, güvenilir, sonuç odaklı, performansını her geçen gün artırmaya istekli ve bunun için çaba harcayan, en önemlisi gücünü üreticilerden tüketicilere kadar uzanan büyük bir paydaş kitlesinden alan, tarım ve hayvancılık bileşenleri ile görev tanımını sınırlamayan ve millete hizmeti öncelik edinmiş. Bir kurum olarak tüm çalışanlarıyla ve sektördeki tüm paydaşlarla dayanışma içindedir.

İl Müdürlüğümüz Merkezde 8 şube müdürlüğü, 3 birim ve 4 ilçe müdürlüğü ile güçlü bir kurumdur. İklim olarak Doğu Anadolu’nun şiddetli karasal ikliminin bütün bileşenlerinin görüldüğü, bu bileşenlerin iklim elemanlarına yansıdığı bölgenin doğusuna ve kuzeydoğusuna doğru gidildikçe karasallığın şiddeti artmasına karşılık, güneydoğusuna gidildiğinde bu etki özellikle de alçak kesimlerde tedrici olarak azalmaktadır. Bölgenin denizlerden uzaklaşması, yükseltisinin artması, bunun yanında yaz ve kış devrelerinde farklı hava kütlelerinin tesiri altında kalması dolayısıyla kışların çok uzun şiddetli ve karlı, yaz mevsiminin ise çok kısa ve oldukça sıcak geçmesine neden olmaktadır. Sıcaklık farkları 250C’den fazladır.

İlimizin gerek sosyal gerekse ekonomisinde vazgeçilmez pozisyonda olan tarım sektörünün yönlendiricisi olmak. Kurumumuzu ilde Bakanlığa bağlı birimlerle iş birliği ve hizmet üretme yaklaşımı dışında diğer tüm kurum, kuruluş, üniversite, STK ve yatırımcıların iletişimde bir yapı haline dönüştürmektedir.

Türkiye Yüzyılı ve Bakanlığımızın politikalarını sahaya yansıtma hedefleri doğrultusunda, ilimizde kırsal yaşamı güçlendirerek sürdürülebilir yaklaşımlarla katma değerli ürünleri insan ve doğa odaklı üretmek/ürettirmek yaklaşımlarımızla çalışmalarımız devam etmektedir.

Üstünlükler

- Köklü ve yaygın teşkilat yapısı
- Tarım ve ormancılık alanında verilen destekler
- Farklı disiplinlerde eğitime sahip uzman insan kaynağı
- Deneyimli, işine sahip çıkan ve özverili çalışanlara sahip olması
- Geniş paydaş kitlesi ile iş birliği
- Eğitim ve yayım faaliyetleri
- Bilgi ve teknoloji altyapısı
- Bölgesel konumu nedeni ile merkezi yapısı
- Hayvancılığa uygun doğal mera varlığı, mevcut coğrafi işaretli ürün varlığı ve potansiyeli, bölgesel teşviklere sahip il içerisinde hizmet yürütülmesi
- Geçmişten gelen hayvancılık kültürüne sahip işletmelere hizmet verilmesi

Zayıflıklar

- Hizmet üretilmesi gereken alanın genişliği
- İklim şartlarına bağlı hizmetlerin yürütülmesinde karşılaşılan riskler
- Yetişmiş personelin bölgede uzun süre kalmaması
- Personel varlığının yetersizliği ve sirkülasyonu
- Hizmetlerin yürütülmesinde geçici görevlendirmeler ile yürütülen iş ve işlemler
- Arazi yapısı ve iklim şartlarına bağlı yeterli ve uygun hizmet aracının bulunmaması
- İlçelerin merkeze olan uzaklıkları
- Hayvan hareketliliğindeki yoğunluk mera hayvancılığına bağlı hastalık ve zararlı riskinin artması ve mücadelenin yarattığı iş yükü
- Tarımsal alanda kitlelere ulaşmak isteyen kontrolsüz kurum kuruluş STK ve yapılar
- Veri üretimi, elde edilmesi ve yönetimi konusundaki çalışmaların tamamlanmamış olması
- Aktif faaliyet gösteren üretici örgütlerinin yeterli düzeyde olmaması ve örgüt kapasitelerindeki yetersizlik
- Belirlenen tarımsal politikalarının ve stratejik planların uygulanmasında yapılan değişikliklere bağlı sektör paydaşlarının yaklaşımları
- Göç eğilimi nedeni ile çevre illere göç vermesi ve kırsaldan kopuşun olması
- Tarım sektöründe iş gücüne bağlı çalışmaya istekli genç nüfusun azlığı
- Tarımsal alanda katma değerli ürün üretecek ve markalaşmış sanayi tesisinin bölgede yetersizliği
- Ulusal ve uluslar arası tarımsal ürün işleyen firmaların bölgede yatırım yapmada gösterdikleri çekinceye bağlı olarak sektör bileşenlerindeki yaklaşım
- Kısıtlı pazara erişim ve lojistik zorluk ve maliyetlerdeki ulusal politikalara bağlı artış ve değişkenliğin etkilediği sektör içerisinde bulunmak
- Çiftçilerin ve yetiştiricilerin geleneksellikten uzaklaşmama ve uzun vadeli yatırım yapma isteklerindeki yetersizliğe bağlı ulusal politikaları sahaya yansıtmakta yaşanan olumsuzluklar
- Çiftçiliğin toplumda itibar ve eğitim açısından dezavantajlı meslekler arasında yer alması
- Özellikle hayvansal ürün piyasa regülasyonuna yönelik ulusal politikalardan hizmet üretilen sektör bileşenlerinin olumsuz etkilenmesi
- Bilgi kirliliğine açık bir alan olması
- Veri tabanları yazılım ve donanımlarının yenilenmesinde yaşanan aksaklıklar
- Sosyal tesis ve imkânların eksikliği
- Hizmet binalarının yenilenmeye ve tadilata ihtiyaç duyması
- Bölgedeki sosyal yapıya bağlı geçmişten gelen hayvansal ürün üretme ve pazarlama alışkanlığı
- Bölgede üretilen özellikle hayvansal ürünlerin tercih edilmesine bağlı haksız kazanç sağlamaya isteğindeki kitlenin bulunması

Müdürlüğümüz Bakanlığımızın hedefleri doğrultusunda ulusal ve yerel yaklaşımları analiz ederek tüm paydaşlarla birlikte kamu kaynaklarını etkili, ekonomik ve verimli kullanmak suretiyle üreticilerimiz başta olmak üzere tüm vatandaşlarımızın refahını artırmaya yönelik politika ve uygulamalara devam edecektir.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte toprak, su, mera, orman gibi sektörün tüm üretim kaynakları tek elde toplanarak bütüncül bir yönetim anlayışına geçilmiş ve politika uygulamalarının etkinliği artırılmıştır. Bu etkinliğin sürdürülebilir kırsal yaşamı güçlendiren bir yaklaşımla ilimizde sosyal hayata ve ekonomiye yansıtmak için şeffaf ve hesap verebilir bir anlayışla çalışmaktayız.

Müdürlüğümüzün 2025 yılı İdari Faaliyet Raporu anılan yıl içerisinde de kamuda stratejik yönetim sürecinin çerçevesini çizen yasal düzenlemelere uygun olarak kaynakların etkin, ekonomik ve verimli kullanılması yoluyla gerçekleştirilmiştir. Raporun oluşturulması aşamasında tüm birimlerimizin karar alma süreçlerine katılım sağladığı bu durumun il, bölge ve ulusal düzeyde Müdürlüğümüz ve Bakanlığımız hedeflerine ulaşma konusunda başarıyı artırdığı değerlendirilmektedir.

IV) ÖNERİ VE TEDBİRLER

Gıdaya olan talebin her geçen gün arttığı günümüzde gıdanın kaynağı tarım ve hayvancılıkta arz güvenliğini sağlayıcı yaklaşımlar ve politikaları sahaya yansıtmak için çalışmaktayız. Tarımda etkileşim halindeki tüm bileşenleri uzun vadeli sürdürülebilir bir ortak yaklaşımda birleştirerek kaynakları verimli kullanmak ve kırsal yaşamı güçlendirmek önceliklerimizdendir. İlimizde sektöre hizmet üreten personellerimiz, güçlü yapıya sahip kurumumuzun çiftçilerimizle ve sektör bileşenleri ile bağını güçlendirerek Türkiye Yüzyılı'nın "Geleceğimiz Ortak" yaklaşımı ile ilimiz, bölgemiz ve ülkemiz tarımını geleceğe taşımak için çalışacağız.

İlimizin bölgesel yapısı ve hayvan hareketliliği dikkate alınarak hayvan hastalık ve zararlıları ile etkin mücadele için tüm tedbirlerde (aşılama, eğitim, yol kontrol noktası, küpeleme, kayıt vb.) hassasiyet gösteriliyoruz.

Bakanlığımız fon kaynakları projeleri dışında yerel bölgesel fon kaynaklı projeler ile ilimiz tarımını güçlendiriyoruz.

Bu kapsamda,

- Personel büro ve sistemsel iş yükünü azaltarak işletme başına hizmet üretme süresini artırmak,
- Personel eksikliğini gidererek çalışanların bölgede çalışma süresini uzatıcı sosyal faaliyet altyapısı ile bilgi becerilerini geliştirici tedbirleri almak,
- Tarımda teknolojik altyapıyı destekleyici projeler önceliklendirmek,
- Sürdürülebilir yaklaşımlar ile kırsal yaşamı güçlendirmek,
- Tarımda genç ve kadın nüfus oranını artırmak,
- Büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde işletme altyapılarını güçlendirerek büyük kapasiteli işletmeler kurmak,
- Buzağı kayıp oranlarını düşürmek,
- İlde hayvan hastalık ve çıkışlarında sürekli azalış eğilimi göstermek için kamu yetiştirici iş birliğini güçlendirmek,
- Tarımda sigortalı yaşamı güçlendirici TARSİM poliçe ve unsur sayısını artırmak, bitkisel üretimde sebze ve meyve üretimini güçlendirmek,
- Mera altyapısını ve kalitesini güçlendirmek,

İl Müdürlüğümüzce öne çıkan yaklaşımlarımız olarak değerlendirilmektedir.

V) EK TABLOLAR

Tablo 31: Bina Varlığı İlçelere Göre Dağılımı

Kurum	Adet	m ²	Yapım Yılı	Mülkiyeti Kime Ait
Merkez	Hizmet Binası	3.490	2007	Hazine
	-	-	-	-
Yüksekova İlçe Müdürlüğü	Hizmet Binası	175	-	Dört katlı hizmet binasında kiralama yolu ile hizmet vermektedir.
	-	-	-	-
Şemdinli İlçe Müdürlüğü	Hizmet Binası	-	-	Kaymakamlık Binasında Hizmet Veriyor
	Lojman	200 Z + 4Katlı 8 Konut	1995	Hazine
Derecik İlçe Müdürlüğü	Hizmet Binası	-	-	Kaymakamlık Binasında Hizmet Veriyor
	-	-	-	-
Çukurca İlçe Müdürlüğü	Hizmet Binası	-	Yüksek riskli yapı olduğundan boşaltılmıştır	Kaymakamlık Binasında Hizmet Veriyor
	Lojman	-	Yüksek riskli yapı olduğundan boşaltılmıştır	-

Kaynak: (Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi-TKYS)

Tablo 32: Araç Durumu İlçelere Göre Dağılımı

	Hizmet Aracı Sayısı				
	Model Yılı	Tahsisli	Kiralama	Durumu	Toplam
Merkez					
Binek/Panelvan	2001	1	-	Faal	1
Pikap	2015	1	-	Faal	1
Pikap	2017	1	-	Faal	1
Binek/Panelvan	2018	1	-	Faal	1
Pikap	2018	2		Faal	2
Pikap	2023	4	4	Faal	4
Binek	2023	1	-	Faal	1
Makam Aracı	2025	-	1	Faal	1
Yüksekova İlçe Müdürlüğü					
Traktör	1991	1	-	Faal Değil	1
Pikap	2011	1	-	Faal	1
Pikap	2023	2	2	Faal	2
Binek/Panelvan	2023	1	-	Faal	1
Çukurca İlçe Müdürlüğü					
Pikap	2011	1	-	Faal	1
Pikap	2023	1	1	Faal	1
Derecik İlçe Müdürlüğü					
Pikap	1998	1	-	Faal	1
Pikap	2012	1	-	Faal	1
Şemdinli İlçe Müdürlüğü					
Pikap	2012	1	-	Faal	1
Pikap	2018	1	-	Faal	1

Kaynak: (Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi-TKYS, İl Müdürlüğü Kayıtları vb.)

Tablo 33: Teknolojik Kaynakların İlçelere Göre Dağılımı (adet)

Malzemenin Adı	Yüksekova	Çukurca	Derecik	Şemdinli
Masaüstü Bilgisayar	48	12	15	26
Dizüstü Bilgisayar	1			3
Tablet Bilgisayar				
Yazıcı	15	10	1	4
Faks	1			1
Fotokopi Makinesi	1	1		1
Projeksiyon Cihazı	1			1
Tarayıcı	4	1	2	6
Telefon	1	2		3
Modem	2	1		1
Fotoğraf Makinesi				
Kamera	9	4		10
Video	1			
Yazılım Lisansı				

Kaynak: (Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi-TKYS)

Tablo 34: Personelin Hizmet Sınıflarına Göre İlçelere Dağılımı

Ünvan	Yüksekova	Çukurca	Derecik	Şemdinli
İl Müdürü				
İl Müdür Yardımcısı				
Şube Müdürü				
İlçe Müdürü	1	1	1	1
AVH				
GİH	12	1	4	7
THS	18	2	2	3
SHS	7	2	2	4
YHS	13		9	16
4/B Sözleşmeli	9	4	5	7
İşçi	5	4	1	6
Hizmet Alımı (Şoför vb.)				2
Toplam	65	14	24	46

AVH: Avukatlık Hizmetleri Sınıfı, **GİH:** Genel İdare Hizmetleri Sınıfı, **SHS:** Sağlık Hizmetleri ve Yardımcı Sağlık Hizmetleri Sınıfı, **THS:** Teknik Hizmetler Sınıfı, **YHS:** Yardımcı Hizmetler Sınıfı

Kaynak: (Personel Bilgi ve Yönetim Sistemi-PBYS)

<https://hakkari.tarimorman.gov.tr/>

hakkariiltarim

hakkariTarim

hakkaritarim

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
HAKKÂRİ İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ

Adres:

Bulak Mah. Fidan Hanım Caddesi Karayolları Karşısı Merkez/HAKKÂRİ